

Kinnitatud Aseri Vallavolikogu 28.01.2009 määrusega nr 64

Aseri valla jäätmekava 2009-2013

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Aseri valla iseloomustus.....	6
1.1. Üldiseloomustus	6
1.2. Geograafiline asend ja looduslik keskkond	6
1.2.1. Geograafiline asend	6
1.2.2. Looduslik keskkond.....	7
1.3. Rahvastik	8
1.3.1. Rahvastiku dünaamika ja struktuur	8
1.3.2. Tööhõive	9
1.3.3. Sotsiaalsfäär ja tervishoid	9
1.3.4. Ettevõtlus.....	10
2. Jäätmehoolduse arengusuunad riiklikul tasandil	11
2.1. Keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava.....	11
2.2. Riigi jäätmekava 2008 - 2013	12
3. Jäätmekäitlust reguleeriv seadusandlus.....	14
3.1. Kohaliku omavalitsuse ülesanded	15
3.1.1. Jäätmeseadusega sätestatud ülesanded:	15
3.1.2. Keskkonnajärevalve seadusega sätestatud ülesanded:.....	19
3.1.3. Pakendiseadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded:	20
3.1.4. Jäätme valdkonda reguleerivad määrused.....	20
3.1.5. Kohaliku omavalitsuse õigusaktid.....	21
4. Aseri valla jäätmehoolduse iseloomustus.....	22
4.1. Jäätmete kogused.....	22
4.2. Segaalmejätmed.....	25
4.3. Pakendijätmed	27
4.4. Biolagunevad jätmed	30
4.5. Ehitus- ja lammutuspraht	32
4.6. Metallijätmed.....	33
4.7. Ohtlikud jätmed	33
4.7.1. Ohtlike jätmete teke ja kogumine ettevõtluses	35
4.7.2. Ohtlike jätmete teke ja kogumine elanikkonnalt	36
4.8. Probleemtooted.....	36

4.8.1.	Patareid.....	37
4.8.2.	Elektri- ja elektroonikajäätmed ning kodumasinad	37
4.8.3.	Vanarehvid	37
4.9.	Tervishoiuasutuste jäätmed.....	38
4.10.	Suurjäätmed	38
4.11.	Aseri vallas tegutsevad jäätmekäitlejad.....	38
4.12.	Jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine	38
5.	Jäätmekäitluse keskkonnamõju ja jäätmekäitluseks vajamineva loodusvara mahu hinnang.....	41
5.1.	Jäätmeveo keskkonnamõjud	42
5.2.	Jäätmete kõrvaldamise keskkonnamõju	42
5.3.	Jäätmekäitluseks vajalik loodusvara.....	43
6.	Aseri valla jäätmehoolduse probleemid	45
7.	Jäätmehoolduse eesmärgid	47
7.1.	Eesmärkide püstitamise alused	47
7.2.	Õigusaktidest tulenevad nõuded.....	47
7.2.1.	Jäätmete tekke vältimine ja vähendamine.....	47
7.2.2.	Jäätmete taaskasutamine	48
7.2.3.	Pakendi ja pakendijäätmete vältimine, kogumine ja taaskasutamine	48
7.2.4.	Korraldatud jäätmevedu	49
7.2.5.	Jäätmete töötlemine	50
7.2.6.	Olmejäätmete sortimine	50
7.2.7.	Probleemtoodete käitlemine	51
7.2.8.	Tervishoiul tekkivate jäätmete käitlemine	54
7.2.9.	Jäätmete kõrvaldamine.....	54
7.2.10.	Ladestamine prügilas	54
8.	Aseri valla jäätmehoolduse arengusuunad	56
9.	Tegevuskava	67
	Kokkuvõte	74
	Kasutatud kirjandus	76

Sissejuhatus

Käesoleva jäätmekava koostamisel on lähtunud jäätmeseaduse¹ (JäätS) §-dest 39 ja 42, mille kohaselt on kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava, kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse riigi jäätmekavas sätestatud.

Aseri valla jäätmekava sisaldab üldist ülevaadet vallast, jäätmehoolduse hetkeolukorra kirjeldust ja ülevaadet ning analüüsi jäätmehooldusega seonduvatest probleemidest. Jäätmekava püstitab jäätmehoolduse eesmärgid aastateks 2008–2013 ning esitab tegevuskava eesmärkide elluviimiseks. Jäätmekavas tuuakse välja ka püstitatud eesmärkide täitmiseks vajalikud ettevalmistavad tegevused.

Vastavalt jäätmeseaduse § 39 lg-le 3 ja § 42 lg-le 2 peab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava sisaldama järgmist:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra, peamiste taaskasutatavate ja kõrvaldatavate jäätmeliikide ning jäätmete päritolu kirjeldust ja nende koguseid;
- 2) jäätmekäitluseks vajaliku loodusvara, nagu vee, turba, savi, pinnase kasutamise mahu hinnangut;
- 3) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 4) kavandatavaid eesmarke, nagu jäätmetekke vältimine, jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine, jäätmete taaskasutamine, jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine, jäätmeveo optimeerimine;
- 5) eesmärkide realiseerimise vahendeid ja meetmeid, nagu jäätmekäitlustoimingu valik, jäätmekäitluskohtade võrgustik, meetmed ohtlike ja muude peamiste jäätmeliikide käitlemiseks, vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks, keskkonnakaitse- ja tervisekaitsemeetmed ning nende tagamise tehnoloogilised vahendid, meetmete rakendamise eeldatav maksumus;
- 6) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 7) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 8) jäätmehoolduse rahastamist.

---

¹ <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12894710>

Käesoleva jäätmekava koostamisel on aluseks võetud Riigi jäätmekava 2008–2013. Käesolevas jäätmekavas ei ole käsitletud jäätmeliike, mis ei kuulu JäätS § 1 järgi jäätmeseaduse reguleerimisalasse.

Jäätmeseadus ei sea kohaliku omavalitsuse jäätmekavale otsest kehtivusaega, mis tähendab, et käesoleva jäätmekava kehtivusaeg sõltub sellest, kui hästi osati jäätmekava koostamisel ette näha tulevikus tehtavaid muudatusi üleriiklikus jäätmekavas. Samas on selge, et alles arenevates jäätmehooldusalastes tingimustes on keeruline teha veatuid pikaajalisi otsuseid. Seega on käesoleva jäätmekava kehtivusel arvestatud viie (5) aastase perioodiga.

Jäätmekava eesmärgiks on korraldada Aseri valla jäätmekäitlust võimalikult ökonoomselt ja keskkonnasäästlikult vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja püüeldes jäätmehoolduse põhieesmärkide täitmise poole. Jäätmekava eesmärgiks on luua kogu valda hõlmav ühtne jäätmekäitlussüsteem. Sinna hulka kuuluvad muu hulgas:

- korraldatud olmejäätmete vedu;
- taaskasutatavate jäätmete eraldi kogumine ja taaskasutamine;
- ohtlike jäätmete eraldi kogumine ja käitlus;
- biolagunevate jäätmete eraldi kogumine ja kompostimine;
- ehitusjäätmete nõuetekohane käitlus;
- tootmises tekkivate jäätmete käitlus;
- elanikkonna teavitamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine.

Jäätmekava üldine eesmärk on Aseri valla jäätmehoolduse arendamine, st keskkonnaohutuma, majanduslikult põhjendatud ja korralduslikult tagatud jäätmekäitluse edendamine, mis vastab ka Eesti Keskkonnastrateegias 2030 määratletud jäätmehoolduse põhieesmärkidele.

Üldised põhimõtted selles protsessis on järgmised:

- jäätmetekke vältimine;
- tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- jäätmete taaskasutamise laiendamine;
- keskkonnanõuetekohane jäätmetöötlus;
- jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine.

Jäätmekava koostamise käigus on konsulteeritud jäätmekäitlust korraldavate ametkondadega, jäätmekäitlusettevõtetega. Jäätmekava koostamises osalesid Aseri vallavanem Urve Takjas ja abivallavanem Ivo Korjus ning konsultantidena Janar Õunpuu ja Aivi Aolaid ERKAS Arendusteenuste OÜ-st.

1. Aseri valla iseloomustus

1.1. Üldiseloomustus

Aseri vald asub Ida-Virumaa loodeosas, Soome lahe rannikul. Kohalikuks keskuseks on Aseri alevik, mida ümbritsevad kaheksa küla: Aseriaru, Kalvi, Kestla, Koogu, Kõrkküla, Kõrtsialuse, Oru ja Rannu.

Aseri valla pindala on 67,1 km². Aseri on üks väiksemaid omavalitsusüksusi nii Ida-Virumaal kui kogu Eestis. Maakonna pindalast moodustab vald 2%, kogu riigi pindalast aga 0,15%.

1.01.2007. a seisuga elab statistikaameti andmetel Aseri vallas 2240 inimest. See moodustab Ida-Viru maakonna elanikkonnast 1,3% ning Eesti elanikkonnast 0,2%. Valla asustustihedus on 33,4 inimest ruutkilomeetril, mis ületab Eesti keskmist asustustihedust (30,9 in/km²), kuid on madalam kui Ida-Viru keskmine asustustihedus.

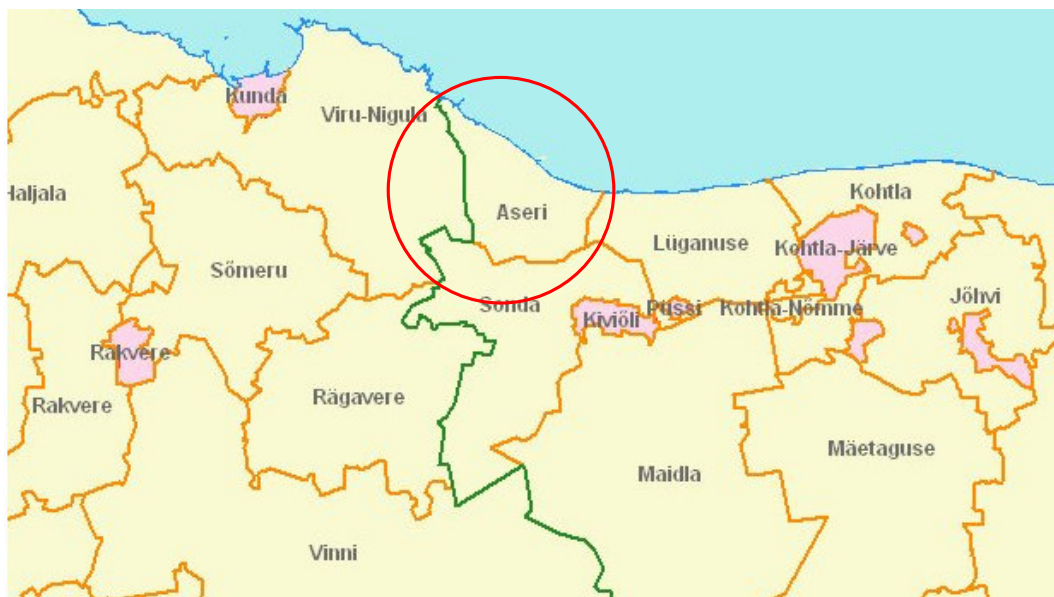
Vallas tegutseb keskkool, lasteaed ja muusikakool. Vallas on rahvamaja ja vabaajakeskus. Tegutsevad mitmed külakeskused. Valla suurim tööandja on AS Wienerberger, atraktiivseim turismiobjekt Kalvi mõis.

Aseri vald asub Balti klindil, mis on Eesti üks suurejoonelisemaid looduslikke vaatamisväärsusi. Kõrvuti süngevõitu tööstusliku tehismaastikuga on siin palju kaunist, kohati inimtegevusest puutumata loodust.

1.2. Geograafiline asend ja looduslik keskkond

1.2.1. Geograafiline asend

Aseri vald paikneb Ida-Virumaa loodeosas. Valla põhjapiiri moodustab meri - Soome lahe rannik. Maismaapiiri jagatakse naaberomavalitsustega, kelleks idas on Lüganuse, lõunas Sonda ning läänes Lääne-Virumaale kuuluv Viru-Nigula vald.

Joonis 1 Aseri valla geograafiline asend kaardil (Allikas: Maa-ameti kaardiserver)

Valda läbib üks riigi põhimagistraale, Tallinn-Narva maantee. Maakonna lähimad linnad on Püssi - 22 km, Kiviõli - 25 km, Kohtla-Järve - 30 km, maakonnakeskus Jõhvi 39 km. Kaugused Eesti teistest suurematest linnadest on Rakvere - 37 km, Tallinn - 125 km, Tartu - 158 km.

1.2.2. Looduslik keskkond

Aseri valla looduslik keskkond on omapärane ja liigirikas. Aseri valla põhjaosas Soome lahe rannikul on mererand Aseri kohal vähe liigestunud ning lainetest uhitud kruusavallidega. Kalvi kohal kerkib püstloodis paepaljand 52 m üle merepinna. Aserist ida pool tõuseb nägus männimetsaga kaetud Mustmetsa rannikupank. Samas laiuvad siinse rannikuala pinnasekaitsetelised metsakvartalid. Aseri lähema ümbruse maastik oma vahelduvate soolappide, liivaküngaste, tahukivinõmmede, kivikülvide ning paljude allikatoiteliste soonikutega pole sobiv põllu harimiseks. Suuremad põllualad asuvad kaugemal: valdav on metsamaa ja nii on hästi säilinud Aseri asulale tervislik metsakaitsevöönd. Meresetetetele on kujunenud väheproduktiivsed liiv- või rähkmullad, millel levivad liigivaesed taimekooslused - rannaniidud, liivikute taimkond või nõmme- ja palumetsad.

1.3. Rahvastik

1.3.1. Rahvastiku dünaamika ja struktuur

Tabel 1 Rahvaarvu muutused Aseri vallas (Allikas: Statistikaamet)

	2004	2005	2006	2007	2008
Rahvaarv	2262	2238	2210	2181	2 168
Kasv, %		-1,1	-1,3	-1,4	-0,6
Eesti keskmine kasv, %		-0,1	-0,2	-0,17	-0,11

Aseri valla asustustihedus on naabervaldadest ja Eesti keskmisest kõrgem, jäädes siiski alla Ida-Virumaa keskmisele. Aseri vallas elab 1. jaanuari 2008. a seisuga 2168 inimest. Elanike arv on viimase nelja aastaga langenud 70 võrra. Rahvastiku vähenemise tendents on kõrgem kui Eestis keskmiselt.

1. jaanuari 2008. a seisuga moodustavad lapsed vanuses 0-14 a ca 13% Aseri valla elanikkonnast, tööealisi (15-64 a) inimesi on ca 66% ja pensioniealisi ca 21%. Võrreldes 2000. a on vähenenud laste osakaal, kasvanud tööealiste ja pensionäride osakaal. Naisi on rahvastikust ca 54%.

Aseri valla rahvaarvu iseloomustab kahanev trend. Loomulik iive on negatiivne ning selle paranemise trendi ei ilmne. Suuremaks probleemiks kui madal sündivus on negatiivne mehaaniline iive vallas. Viimase kolme aasta jooksul on vallast mujale elama asunud 340 inimesest, samas kui Aseri valda elama asunuid on samal perioodil olnud vaid 180 inimest. Mehaanilise iibe tulemusena vähenenud rahvastiku hulk on üle kahe korra kõrgem kui loomulikust iibest tingitud rahvastiku vähenemine. Seega on valla arengu seisukohast oluline peatada vallast lahkumine ja kujundada Aseri vallast atraktiivne elukeskkond mujalt tulijatele.

Aseri valla elanikkonda iseloomustab multikultuursus. Vallas elab 2. oktoobri 2007. a seisuga 17 erinevat rahvust, kellest suurimad grupid moodustavad venelased ja eestlased. Esindatud on veel järgmised rahvused (sulgudes elanike arv): sakslased (9), lätlased (6), tatarlased (6), leedulased (5), aserbaidžaanlased (4), armeenlased (3), poolakad (3), grusiinlased (2), ingerlased (2), moldaavlased (2), karjalased (1), baškiirid (1).

2007. a oktoobri seisuga on enamus rahvastikust koondunud kohalikku keskusesse, Aseri alevikku, kus elab 1763 inimest. Ülejäänud osa elab küldes, millest suurim on Rannu 197 elanikuga, kõigis teistes küldes on inimesi alla 100.

1.3.2. Tööhõive

01.07.2008. a seisuga on Aseri vallas kokku registreeritud 45 töötut. Töötuse määr on aastatel 2005-2005 olnud kõrgem kui Eestis keskmiselt, 2007. a langenud aga alla selle. Võrrelduna Ida-Virumaa ja naabervaldadega on töötuse määr Aseri vallas üks madalamaid.

1.3.3. Sotsiaalsfäär ja tervishoid

Koolieelset haridust pakub Aseri valla lasteaed. Alates 1997. a paikneb lasteaed Aseri Keskkooliga ühes hoones. Alates 2001. a tegutseb lasteaias kolm rühma. Viimastel aastatel on laste arv püsinud stabiilsena 60 lapse ringis. 1.01. 2008 seisuga on lasteaias 66 last. Järjekorras on praeguse seisuga 32 last, neist 6 on kolme aastased last.

Vallas tegutseb kakskeelne keskkool. 1.09.2008. a seisuga on koolis 176 õpilast. Eestikeelseid klassikomplekte on 9, venekeelseid 11. Aseri keskkool üks vähestest piirkonna maa-asulates paiknevatest keskkoolidest. Õpilaste tihedus on Aseri vallas suhteliselt kõrge (vald on väike, tiheasustus).

Huvikoolidest tegutseb Aseri vallas muusikakool. 01.01.2008. a seisuga õpib muusikakoolis 54 õpilast.

Valla käsutuses on 1978. a valminud Aseri Rahvamaja kogupinnaga 1770,3 m². Rahvamajas tegutsevad mitmed huviringid ja kollektiivid.

1974. a tüüpprojekti järgi ehitatud spordihoone-ujula on kavas välja arendada vabaajakeskusena. Ujulatiib on müüdud MTÜ-le Kuldsed Kalakesed, kes kavandab hoone rekonstrueerimist kaasaegseks veekeskuseks nii sportlastele kui harrastajatele. Vabaajakeskus täidab oma funktsiooni treening- ja harrastusspordikeskusena siiani. Vabaajakeskuses viiakse läbi vaatamata kehvale olmeolukorrale ka vabariiklikke sordivõistlusi (nt lauatenniseturniir Aseri Open), toimuvad treeninglaagrid.

Vallas tegutseb kaks raamatukogu: Aseris ning Rannul.

Aseris tegutseb perearstikeskus, kus töötavad perearst ning hambaarst ja tegutseb apteek. Lähim statsionaarne raviasutus on SA Kiviõli Tervisekeskus. Vallas töötab kaks avahooldajat, kellest üks teostab vanurite ja teine vaimse puuetega inimeste avahooldust.

Aseri vallas Aseri alevikus tegutseb alates 1992. aastast MTÜ Lille Turvakodu, kus on 58 kohta. Turvakodu põhitegevuseks on vanurite ja puuetega inimeste hooldusteenused. Enamik hooldusalustest on Aseri valla elanikud. Lisaks põhiteenusele pakub Turvakodu ka teisi sotsiaalabiteenuseid nagu ajutise varjupaiga andmine hättasattunud lastele, noorukitele ja täiskasvanutele

1.3.4. Ettevõtlus

2008. a seisuga on Aseri vallas registreeritud 48 asutust ja ettevõtet. Ettevõtlusvormidest on piirkonnas esindatud füüsilisest isikust ettevõtja, osühing ja aktsiaselts. Enamlevinud on füüsilisest isikust ettevõtja ning osühing, mille mõlema arv on stabiilselt kasvanud. Aktsiaseltside hulk on viimase kolme aasta jooksul vähenenud.

85% ettevõtetes on töötajaid vähem kui 10, ligikaudu kümnendiku moodustavad 10-49 töötajaga väikefirmad. Piirkonnas tegutseb ka kaks suuremat äriühingut, kus töötajate arv on üle 50.

Tähtsaim tootmisharu on kohaliku maavara, sinisavi, kasutatav tellise ja katusetellise tootmine. Üle poole ettevõtetest tegeleb põllumajanduse, jahinduse, metsamajanduse või hulgi- ja jaekaubanduse valdkonnas.

Aseri valla suurimad tööandjad on:

- AS Wienerberger, kelle tegevusalaks on telliste, katusetelliste ja kärgtelliste tootmine, import, eksport ning müük, maavarade kaevandamine. Ettevõtte palgal on 220 inimest.
- AS Kalwi Mõis, kelle tegevusalaks on mõisahoonesse rajatud luksushotellis majutus-, konverentsi- ja toitlustamisteenuse pakkumine. AS Kalwi Mõisas on hõivatud 76 töötajat.
- GK Ehitus, kelle tegevusalaks on ehitustööd, ehitusjärelvalve, Acokivide müük ja montaaž. Töötajaid on ligikaudu 20.

Tööandjatena on olulised ka järgmised kohaliku omavalitsuse asutused: 1) Aseri Vallavalitsus, 2) Aseri Muusikakool, 3) Aseri Raamatikogu, 4) Aseri Lasteaed, 5) Aseri Keskkool, 6) Aseri Rahvamaja, 7) Aseri Vabaajakeskus, 8) Rannu Raamatukogu.

2. Jäätmehoolduse arengusuunad riiklikul tasandil

2.1. Keskkonnastrateegia ja keskkonnategevuskava

Keskkonnastrateegia on riigi keskkonnavalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks.

Uuenenud keskkonnastrateegias on kooskõlas Euroopa Liidu prioriteetidega paika pandud ka Eesti Vabariigi jäätmeäitluse korralduse põhieesmärgid:

- kasutada tooret ja materjali säästlikult;
- piirata jäätmete tekkimist ja soodustada jäätmete taaskasutamist;
- vähendada jäätmetest põhjustatud keskkonna saastamist;
- arendada jäätmeäitlust;
- rakendades printsiipe "saastaja maksab" ja "tootja vastutus".

Eesti keskkonnastrateegia on dokument, mis teadvustab Eesti keskkonnaprobleemid, prioriteetsed eesmärgid ja ülesanded riigijuhtimise kõikidel tasanditel ning teadvustab säästva arengu printsiibid

Eesti suundumused jäätmete osas lähtudes Eesti keskkonnastrateegiast aastani 2030:

- Suureneb olmejäätmete maht, kuid kuna samal ajal tegeldakse rohkem ka jäätmete sorteerimise ja taaskasutamisega, on prügilatesse ladestatavate jäätmete kogus stabiliseerumas ning pigem hakkab see järk-järgult vähenema.
- Efektivsemate põlevkivi põletustehnoloogiate ja alternatiivsete energiatootmise viiside rakendamine toob kaasa põlevkivijäätmete tekke vähenemise.
- Inimeste keskkonnateadlikkuse suurenemine aitab kaasa jäätmete sorteerimise tõhusamale rakendamisele, mis vähendab ka jäätmete ohtlikkust.
- Väheneb ehitus- ja lammutusjäätmete ladestamine prügilasse, kuna majanduslikku kokkuvõidu silmas pidades on püsijäätmetele leitud muid rakendusi.
- Toodetes kasutatakse üha enam keskkonnasõbralikke ning lihtsasti taaskasutatavaid materjale.
- Põhimõtteid „tootja vastutab“ ning „saastaja maksab“ rakendatakse üha laiemalt.
- Prügilate keskkonnamõju väheneb, kuna vanad prügilad, mis ei vasta keskkonnakaitse nõuetele, suletakse ning uute ehitamisel kasutatakse keskkonnahoidlikke tehnoloogiaid.

Keskkonnastrateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need Eesti Keskkonnategevuskavas.

Tegevuskava peamisteks eesmärkideks on:

- vanade keskkonnaohtlike väikeprügilate sulgemine;
- jäätmejaamade rajamine taaskasutatavate jäätmete kogumiseks ja esmaseks töötlemiseks;
- kompostimisväljakute rajamine;
- taaskasutatavate materjalide kogumispunktide rajamine vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmekavale.

2.2. Riigi jäätmekava 2008 - 2013

Riigi jäätmekava 2008 – 2013 (edaspidi *jäätmekava*) on Eesti riiklikku jäätmekäitlust korraldav ja suunav strateegiline dokument. Jäätmekava on üks osa Eesti keskkonnapoliitikast ja see haakub otseselt Eesti keskkonnastrateegia alusel koostatud keskkonnategevuskavaga, samuti teiste riiklike strateegiliste dokumentidega. Jäätmekava on alus kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamiseks. Jäätmekava põhieesmärk on jäätmehoolduse korrastamine, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Jäätmeseaduse kohaselt ajakohastatakse jäätmekava iga viie aasta järel ning käesolev jäätmekava on sisuliselt Üleriigilise jäätmekava ajakohastatud järg.

Jäätmekava toob välja nõuetele vastavate prügilate asukohad ja teeninduspiirkonnad. Aastaks 2009 on ette näha, et Ida-Virumaad jääb teenindama üks prügila s.o Uikala prügila, Sillamäe MB (mehaanilise-bioloogilise töötlemise) Terminal ja vähemalt kolm jäätmejaama. Ida-Virumaa lõunaregiooni valdadel on võimalik kasutada ka Torma prügilat. Mõlemad prügilad vastavad prügilamääruse nõuetele. Arvestades Harjumaale rajatavate jäätmepõletustehaste võimsustega on üheks võimalikuks alternatiiviks ka teatud hulga Ida-Virumaal tekkivate jäätmete põletamine Harjumaal.

Aseri valla jäätmehoolduse planeerimisel on oluline arvestada järgnevaid riigi jäätmekavast 2008-2013 tulenevaid printsiipe:

- ladestamist nõudvate jäätmete koguste vähendamine ja maksimaalne jäätmete sortimine kohapeal;
- orgaaniliste jäätmete eraldamine, kompostimine ja komposti kasutamine tekkekohas;
- ehitus- ja lammutusjäätmete eraldamine olmejäätmetest, kohapealne sortimine ja kasutamine pinnasetäiteks;

- võimalikult suure arvu jäätmetekitajate kaasamine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi;
- jäätmekogumispunktide rajamine;
- ohtlike jäätmete kogumiseks kodumajapidamisest ohtlike jäätmete konteinerite paigaldamine ja kogumissüsteemi edasiarendamine;
- ohtlike jäätmete kogumise konteinerite paigaldamine ettevõttes.

3. Jäätmekäitlust reguleeriv seadusandlus

Eesti Vabariik rakendab jäätmehoolduse planeerimisel ja korraldamisel säästava arengu põhimõtteid ning arvestab keskkonna-alases seadusloomes Euroopa Liidu direktiivide soovitustega. 28. jaanuaril 2004. aastal võttis Riigikogu vastu jäätmeseaduse (jõustus 1. mai 2004), mis lähtub peamiselt kahest Euroopa Liidu jäätmealasest raamdirektiivist - Euroopa Nõukogu direktiiv 75/442/EMÜ 15.07.1975 jäätmete kohta (EÜT L 194, 25.07.1975), muudetud Nõukogu direktiiviga 91/156/EMÜ 18.03.1991 (EÜT L 78, 26.03.1991) ja Euroopa Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta (EÜT L 377, 31.12.1991).

Jäätmeseadus sätestab üldnõuded jäätmete tekke ning jäätmehoolduse korralduse jäätmete ohtlikkuse ja koguse vähendamiseks, samuti vastutuse kehtestatud nõuete rikkumise eest. Antud seadusega on sätestatud ka kohaliku omavalitsuse õigused ja kohustused jäätmehooldusega seonduvas.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerivad jäätmehooldust Eesti Vabariigis:

- **Säästva arengu seadus**, mis sätestab looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise rahvusliku strateegia alused ja tugineb ÜRO Keskkonna- ja Arengukonverentsi otsusetele. Vastavalt seaduse paragrahv 4 lõikele 2 peab omavalitsusüksuse arengukava kinnitamisel ja ettevõtluse korraldamisel arvestama välislepingutest tulenevaid kohustusi ja nende täitmiseks kinnitatud riiklikke programme.
- **Planeerimisseadus**, mis reguleerib riigi, kohalike omavalitsuste ja teiste isikute vahelisi suhteid planeeringute koostamisel (s.h. jäätmekäitluskohtade kavandamine, jm), ehituslikul projekteerimisel, ehitamisel ja ehitiste kasutamisel lähtuvalt loodus- ja tehiskeskkonna säilitamise ja selle kvaliteedi parandamise eesmärgist.
- **Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus**, mis kehtestab keskkonnamõjude hindamise korra (s.h. olmejäätmete lõppplastuspaikade ja tehnoloogia valikul) ja kõrgendatud keskkonnariskiga ettevõtete keskkonnanõuditeerimise korra.
- **Keskkonnatasude seadus**, mille ülesandeks on majanduslike abinõudega piirata saasteainete ja jäätmete sattumist looduskeskkonda ning saada täiendavaid vahendeid saastekahjustuste kompenseerimiseks ja keskkonnakaitse finantseerimiseks.

- **Pakendiseadus**, mis kehtestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest. Käesolev seadus reguleerib pakendijäätmete käitlemist niivõrd, kuivõrd see on reguleerimata jäätmeseadusega.
- **Veeseadus**, mis kehtestab nõuded jäätmete uputamiseks veekogusse või vette paigutamiseks.
- **Välisõhu kaitse seadus**, mis kehtestab nõuded jäätmete põletamisel. Jäätmete põletamiseks peab paikse saasteallika valdaja taotlema erisaasteloa.
- **Loomatauditõrje seadus**, mis annab aluse loomsete jäätmete liigitamiseks, käitlemise veterinaarnõueteks ning loomsete jäätmete käitlejate tunnustamiseks.
- **Keskkonnajärevalve seadus**, mis määratleb keskkonnajärevalve olemuse ja kehtestab keskkonnajärevalvet teostavate, samuti keskkonnajärevalvele allutatud isikute ning asutuste õigused ja kohustused ning järelevetoimingute korra.

3.1. Kohaliku omavalitsuse ülesanded

3.1.1. Jäätmeseadusega sätestatud ülesanded:

§ 12 lg 2 – Jäätmehoolduse arendamist oma haldusterritooriumil korraldavad omavalitsusorganid;

§ 31 lg 1 – Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.

§ 39 lg 1 – Jäätmehoolduse arendamiseks koostatakse riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava.

§ 39 lg 2 – Jäätmekavas käsitletakse jäätmehoolduse olukorda riigis või kohaliku omavalitsuse üksuses, jäätmehoolduse korraldamise ja tõhustamise eesmärgi ning meetmeid eesmärkide saavutamiseks.

§ 42 lg 1 – Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb valla või linna jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava võib koostada mitme kohaliku omavalitsuse üksuse kohta. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse riigi jäätmekavas sätestatud.

§ 43 lg 3 – Kui riigi jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused käsitlevad kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava, ajakohastatakse kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava ühe aasta jooksul ajakohastatud riigi jäätmekava kinnitamisest arvates.

§ 44 lg 3 – Keskkonnaminister ja kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt tema jäätmealase tegevuse kohta teavet tasuta, kui see on vajalik jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

§ 44 lg 4 – Kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt käesoleva seaduse § 39 lõikele 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

§ 44 lg 5 – Keskkonnaminister ja kohaliku omavalitsuse üksus on kohustatud säilitama jäätmekava koostamise käigus kogutud teabe seaduses sätestatud korras.

§ 55 – Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu esitatakse enne selle vastuvõtmist arvamuse avaldamiseks Keskkonnaametile ning maavanemale.

§ 56 lg 1 – Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku ja jäätmekava eelnõu arutamiseks vähemalt ühe avaliku istungi.

§ 56 lg 2 – Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne avaliku väljapaneku algust kohalikus ajalehes. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku kestus on vähemalt kaks nädalat.

§ 56 lg 3 – Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu arutamiseks korraldatava avaliku istungi aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne avalikku istungit kohalikus ajalehes.

§ 56 lg 4 – Avalikku istungit ei pea korraldama, kui avaliku väljapaneku kestel ei esitatud ühtegi ettepanekut või vastuväidet.

§ 57 lg 1 – Igaühel on õigus esitada kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku kestel selle kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

§ 57 lg 2 – Jäätmekava eelnõu arutamiseks korraldataval istungil on igaühel õigus avaldada suuliselt jäätmekava eelnõu kohta arvamust.

§ 57 lg 3 – Valla- või linnavalitsus vaatab läbi avaliku väljapaneku kestel ja avalikul istungil esitatud ettepanekud ja vastuväited ning otsustab vajadusel jäätmekava eelnõu muutmise vastavalt esitatud ettepanekutele ja vastuväidetele.

§ 58 – Valla- või linnavalitsus teeb jäätmekava avaliku väljapaneku ja avaliku istungi tulemused teatavaks kohalikus ajalehes.

§ 59 lg 1 – Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava võtab vastu kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu.

§ 59 lg 2 – Kohaliku omavalitsuse üksuste ühine jäätmekava jõustub, kui selle on vastu võtnud kõigi koostööd tegevate kohaliku omavalitsuse üksuste volikogud.

§ 65 lg 2 – Kohaliku omavalitsuse üksused korraldavad oma haldusterritooriumil kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejatele, välja arvatud käesoleva seaduse § 26 lõikes 1 (tootjavastutus) nimetatud juhul.

§ 66 lg 1 – Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt.

§ 66 lg 1¹ – Jäätmeveo võib korraldada selliselt, et konkursi alusel valitud ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on kohaliku omavalitsuse üksus või viimase poolt volitatud mittetulundusühing. Sellisel juhul lasub jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ning nendega arveldamise kohustus kohaliku omavalitsuse üksusel või viimase volitatud mittetulundusühingul.

§ 66 lg 2 – Kohaliku omavalitsus organ korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete kogumise ja veo. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka muid jäätmeid, kui seda tingib oluline avalik huvi.

§ 66 lg 3 – Kohaliku omavalitsuse üksus võib jätta jäätmeveo korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus.

§ 66 lg 4 – Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäär ja jäätmeveo teenustasu suuruse määramise kord kehtestatakse valla või linna volikogu määrusega.

§ 67 lg 1 – Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega jäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks konkursi konkurentsiseaduse alusel kehtestatud korras. Kohaliku omavalitsuse volikogu võib halduskoostöö seaduses sätestatud korras korraldatud jäätmeveo konkursiga seonduvate haldusülesannete täitmiseks volitada mittetulundusühingut, mille liige vastav kohaliku

omavalitsuse üksus on ning mille liikmeteks saavad vastavalt põhikirjale olla ainult kohaliku omavalitsuse üksused või kohaliku omavalitsuse üksuste liit.

§ 67 lg 4 – Veopiirkonna määrab kohaliku omavalitsuse volikogu, lähtudes eeldatavatest jäätmekogustest, hoonestusest ning teede- ja tänavate võrgu eripärast.

§ 69 lg 3 – Kohaliku omavalitsuse üksus asutab määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestab registri pidamise korra.

§ 69 lg 4 – Valla- või linnavalitsus võib erandkorras teatud tähtjaks jäätmevaldaja lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud tema põhjendatud avalduse alusel, kui ta korraldab jäätmekäitluse ise.

§ 69 lg 6 – Kohalikul omavalitsusel on õigus saada tasuta teavet jäätmeveo piirkonnas tegutsevalt jäätmevedajalt § 69 lg 3 nimetatud registri andmete kohta.

§ 70 – Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise. Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist.

§ 71 lg 1 – Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses kehtestatakse volikogu määrusega.

§ 71 lg 3 – Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmehoolduseeskirja eelnõu esitatakse arvamuse saamiseks maavanemale ja Keskkonnaametile, tervishoiuteenuste osutaja jäätmete käitlemise kord kohalikule tervisekaitsetalitusele ja veterinaarteenuste osutaja jäätmete käitlemise kord maakonna veterinaarakeskusele, kes vajadusel teevad kahe nädala jooksul ettepanekuid eeskirja täiendamiseks.

§ 79 – Käesoleva seaduse § 77 lõikes 2 nimetatud valla- või linnavalitsus esitab kümne tööpäeva jooksul pärast jäätmeloa taotluse saamist loa andjale oma arvamuse jäätmeloa taotluse kohta.

§ 117 lg 3 – Keskkonnaministril ja keskkonnajärelevalve asutusel on õigus saada toodete valmistajalt või sissevedajalt ning valitsusasutuselt või valla- või linnavalitsuselt andmeid Eestis valmistatavate või Eestisse sisseveetavate toodete ja nende valmistamisel kasutatavate ainete ning neist tekkivate jäätmete ja nende käitluse kohta.

§ 119 lg 3 – Keskkonnainspeksioon on kohustatud kontrollima jäätmelooga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmist vähemalt üks kord aastas. Valla- või linnavalitsus teostab pidevat järelevalvet jäätmehoolduseeskirja täitmise üle kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumil.

§ 127 lg 2 p 3 – Jäätmeseaduse §-des 120–126 nimetatud väärtegade kohtuväline menetleja on valla- või linnavalitsus

§ 128 lg 4 – Kui saastajat ei ole kindlaks tehtud ühe aasta jooksul jäätmete keskkonda viimise asjas süüteomenetluse alustamisest arvates, samuti juhul, kui jäätmete ja saastuse likvideerimisega ei ole võimalik keskkonnakaitsealistest kaalutlustest lähtuvalt viivitada, korraldab jäätmete käitlemise ja saastuse likvideerimise keskkonnajärelevalve asutuse või kohaliku omavalitsuse üksuse või kohaliku omavalitsuse asutuse ettekirjutuse alusel maa omanik, kellele kuuluval maal jäätmed või saastus asub. Ettekirjutuse täitmise tagamiseks võib ettekirjutuse teinud isik rakendada sunnivahendeid asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

§ 128 lg 6 – Kui kohaliku omavalitsuse organ ei ole korraldanud oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu, kuigi tal oli vastav kohustus, ja sellest tulenevalt on tekkinud keskkonnasaastus, kannab jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimise kuludest poole kohaliku omavalitsuse üksus.

3.1.2. Keskkonnajärelevalve seadusega sätestatud ülesanded:

§2 - Keskkonnajärelevalve on keskkonna seisundit mõjutava või mõjutada võiva isiku või asutuse tegevuse seaduslikkuse kontrollimine, sealhulgas saasteainete, jäätmete, energia või organismide keskkonda viimise seaduslikkuse kontrollimine ning ebaseadusliku tegevuse peatamine või lõpetamine;

§ 3 – Keskkonnajärelevalvet teostavad Keskkonnainspeksioon, Maa-amet ja kohaliku omavalitsuse organ või –asutus.

§ 6 lg 1 – Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu kehtestatud keskkonnakaitse- ja -kasutusala otsuste järgimist kontrollivad volikogu poolt selleks volitatud isikud või asutused, või kui neid ei ole määratud, valla- ja linnavalitsus.

§ 6 lg 2 – Kui kohalikule omavalitsusüksusele on pandud seadusega ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatata keskkonnajärelevalve ülesandeid, või kui ta on need endale seaduse alusel ise võtnud, määrab volikogu ka nende teostamiseks vajalikud isikud või asutused või teostab järelevalvet valla- või linnavalitsus.

§ 6 lg 3 – Kohalik omavalitsusüksus:

- 1) rakendab seaduses sätestatud abinõusid ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks ja kohustuslike keskkonnakaitseabinõude elluviimiseks;
- 2) teavitab Keskkonnainspeksiooni keskkonda kahjustavast või ohustavast õigusvastasest tegevusest või loodusressursi kasutamisega seotud õiguspärasest tegevusest, kui selline tegevus seab ohtu inimeste elu, tervise või vara, ning Maa-ametit maakasutuse, maakorralduse ja maa-arvestuse nõuete rikkumise juhtumitest.

§ 6 lg 4 – Kui kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ei ole otsustanud teisiti, toimub keskkonnajärelevalve samaselt riigiasutuse korraldatava järelevalvega ning järelevalve teostajal on oma haldusterritooriumil võrdsed õigused riigi keskkonnajärelevalve asutuse ja keskkonnakaitseinspektoriga.

3.1.3. Pakendiseadusega sätestatud kohaliku omavalitsuse ülesanded:

§ 15 lg 1 - Kohaliku omavalitsuse üksus määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestab need jäätmehoolduseeskirjas;

§ 15 lg 2 - Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas käsitletakse eraldi pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid.

§ 17 lg 1 punkt 3 - kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

§ 17 lg 2 - Kohaliku omavalitsuse organ peab võimaldama taaskasutusorganisatsioonidel täita käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimusi.

§ 17 lg 4 - Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kogumiskohtade asukoht, kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht iga kogumiskoha kohta ning nende tühjendamissagedus lepitakse kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel. Kohaliku omavalitsuse organiga kokkuleppel võib pakendijäätmete kogumist korraldada ka nende tekkekohal kogumisena. Sel juhul võib kohaliku omavalitsuse organi nõusolekul vähendada pakendijäätmete kogumiskohtade tihedust ning kogumiseks ettenähtud konteinerite arvu ja mahtu.

3.1.4. Jäätme valdkonda reguleerivad määrused

Lisaks seadustele reguleerivad kohalike omavalitsuste jäätmehooldust ka mitmesugused määrused. Jäätmeseadusest tulenevaid määruseid on kehtestanud nii Vabariigi Valitsuse kui ka Keskkonnaministri poolt. Nimetatud määrustega on võimalik tutvuda elektroonilises Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee või Keskkonnaministeeriumi kodulehel <http://www.envir.ee/1002>.

3.1.5. Kohaliku omavalitsuse õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmekäitluse korraldamise erinevaid aspekte. Aseri vallas on jäätmealast korraldust käsitlevateks põhilisteks õigusaktideks Aseri valla jäätmehoolduseeskiri, Aseri valla heakorra eeskiri ja ehitusmäärus.

- ASERI VALLA JÄÄTMEHOOLDUSEESKIRI, kinnitatud Aseri Vallavolikogu 28. mai 2008 määrusega nr 51. Aseri valla jäätmehoolduseeskiri reguleerib jäätmehoolduse korraldust Aseri valla haldusterritooriumil. Eeskirja eesmärk on säilitada Aseri vallas puhas ja tervislik elukeskkond, vähendada jäätmete koguseid ning soodustada jäätmete taaskasutamist.
- ASERI VALLA HEAKORRA EESKIRI, kinnitatud Aseri Vallavolikogu 17.10.2002 määrusega nr 49. Aseri valla heakorra eeskirja eesmärgiks on tagada valla territooriumi puhtus ja kord. Heakorra eeskiri sätestab Aseri vallas avalikult kasutatavatel aladel ja kinnistutel heakorra tagamise nõuded ja kohustused nii füüsilistele kui juriidilistele isikutele, mis hõlmab ka jäätmealast tegevust.
- ASERI VALLA EHITUSMÄÄRUS, kinnitatud Aseri Vallavolikogu 30.aprilli 2003.a määrusega nr 9. Ehitusmäärus sätestab ehitise lammutamise korral ehitise omaniku kohustuse näidata lammutusprojektis ehitusjäätmete käitlemise ja platsi lammutusjärgse heakorrastuse lahendamise.

Teiste omavalitsuse tasandi jäätmealaste õigusaktide „Korraldatud jäätmeveo rakendamise korra“ ja „Aseri valla jäätmevaldajate registri asutamine ja jäätmevaldajate registri pidamise põhimääruse“ vastuvõtmine toimub 2008 aasta 3 kvartali jooksul.

4. Aseri valla jäätmehoolduse iseloomustus

Vastavalt *jäätmeseadusele* on jäätmehooldus arendamine (st jäätmealase teabe levitamine, jäätmealane nõustamine ja jäätmehoolduse kavandamine või muu tegevus, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset) kohalike omavalitsusorganite korraldada. Igasuguse arendamise aluseks on täpne ülevaade olemasolevast olukorrast. Aseri valla jäätmehoolduse olukorra kirjeldamisel on aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse riikliku jäätmeregistri 2005, 2006. ja 2007. aasta jäätmearuandlus jäätmeveo mahu osas.

4.1. Jäätmete kogused

Jäätmeseaduse alusel liigitatakse jäätmed tava- ja ohtlikeks jäätmeteks. Tavajäätmed on kõik jäätmed, mis ei kuulu ohtlike jäätmete hulka. Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Mitmete jäätmeliikide osas võib esineda statistilisi ebakõlasid, eriti kehtib see segaolmejäätmete osas, mis võib tulla ebaõigest deklareerimisest. Näiteks kodumajapidamistest kogutud jäätmete kogused ei pruugi olla täpsed, kuna sõltub jäätmevedajate aruandluse täpsusest: kas korteriühistud on käsitletud kodumajapidamiste või ettevõtetenä, kas väikeettevõtted ja FIE-d on läinud arvesse ettevõtetenä või kodumajapidamistena jne. Samuti on jäätmestatistikast välja jäänud jäätmeveoga haaramata jäätmetekitajad, illegaalselt ladestatavad jäätmed, tekkekohas kompostitavad ja põletatavad jäätmed, – seega puudub ülevaade vallas reaalselt tekkivatest jäätmekogustest.

Aseri valla jäätmevoog aastatel 2005 - 2007 on suurenenud 1,24 korda **Tabel 2**. Kui 2005. aastal tekkis vallas ligikaudu 3134,3 tonni prügi, siis 2007. aastal oli vastav näitaja juba ligikaudu 3895,9 tonni.

Tabel 2 Aseri valla jäätmevoog (t/aastas) aastatel 2004 – 2006 (*Keskonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus*)

EJL jäätmekood	Jäätmete nimetus	2005			2006			2007		
		Kodumaja- pidamistest	Ettevõtetest	Kokku	Kodumaja- pidamistest	Ettevõtetest	Kokku	Kodumaja- pidamistest	Ettevõtetest	Kokku
01 04 09	Liiva- ja savijäätmed	-	93,8	93,8	-	78,2	78,2	-	93,7	93,7
02 01 02	Loomsete kudede jäätmed	-	-	-	0,5	7,951	8,451	0,548	0,912	1,46
03 01 05	Saepuru, sh puidutolm, laastud, pinnud, puit, laast- ja muud puidupõhised plaadid ning vineer, mida ...	-	-	-	-	-	-	-	5	5
10 12 01	Valmistussegujäätmed enne termilist töötlemist	-	520	520	-	510	510	-	340	340
10 12 03	Kübemed ja tolmu	-	9	9	-	9	9	-	22	22
10 12 06	Kasutuskõlbmatud vormid	-	81,1	81,1	-	56,8	56,8	-	59,985	59,985
10 12 08	Keraamiliste materjalide, telliste, plaatide ja ehitustoodete jäätmed (pärast termilist töötlemist)	-	-	-	-	1175	1175	-	1870	1870
10 12 99	Nimistumujal nimetamata jäätmed	-	897,994	897,994	-	-	-	-	2	2
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	-	-	-	0,06	-	0,06	-	2,45	2,45
15 01 02	Plastpakendid	0,866	-	0,866	-	7,149	7,149	6,184	-	6,184
15 01 03	Puitpakendid	-	-	-	-	-	-	-	3	3
15 01 04	Metallpakendid	0,033	-	0,033	-	0,453	0,453	0,391	-	0,391
15 01 06	Segapakendid	-	-	-	8,18	-	8,18	-	0,275	0,275
15 01 07	Klaaspakendid	-	-	-	-	1,108	1,108	2,32	-	2,32
16 01 03	Vanarehvid	-	-	-	-	-	-	-	0,5	0,5
17 01 03	Plaadid ja keraamikatooted	-	878	878	-	753	753	-	843	843
17 01 07	Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 01 06	-	12	12	-	-	-	-	-	-
17 04 05	Raud ja teras	-	7,52	7,52	-	-	-	-	36,99	36,99
17 05 04	Kivid ja pinnas, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 05 03	-	21,44	21,44	-	-	-	-	-	-
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01, 17 09 02 ja 17 09 03	-	7,68	7,68	12,62	4,88	17,5	-	67,914	67,914

ASERI VALLA JÄÄTMEKAVA

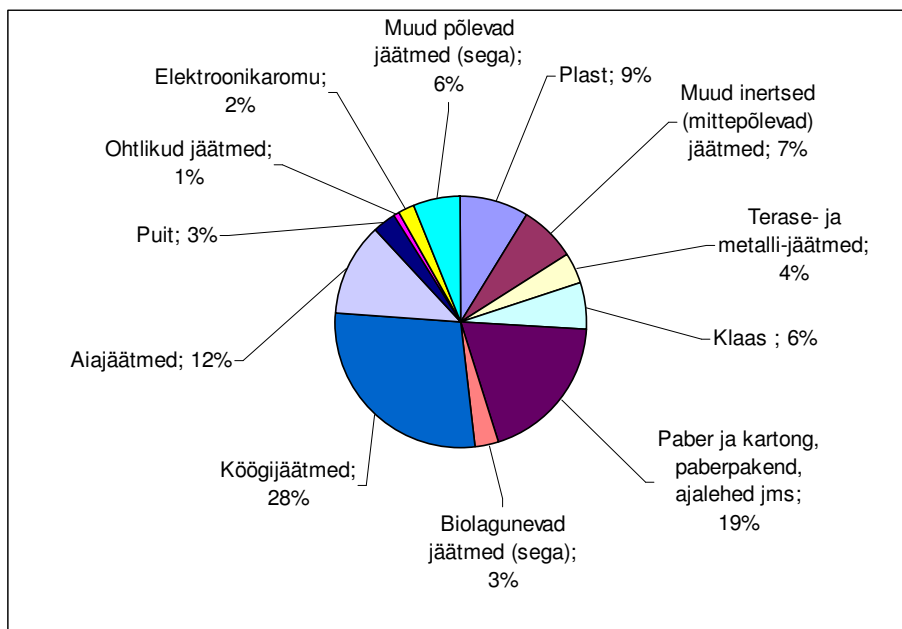
EJL jäätmekood	Jäätmete nimetus	2005			2006			2007		
		Kodumaja- pidamistest	Ettevõtetest	Kokku	Kodumaja- pidamistest	Ettevõtetest	Kokku	Kodumaja- pidamistest	Ettevõtetest	Kokku
20 01 01	Paber ja kartong	-	4,5	4,5	-	1,7	1,7	-	3,35	3,35
20 02 01	Biolagundatavad jäätmed	-	-	-	-	2,8	2,8	-	-	-
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	2,091	591,347	593,438	5,497	480,691	486,188	5,673	523,565	529,238
20 03 03	Tänavapühkmed	-	4,8	4,8	-	-	-	-	-	-
13 02 08*	Muud mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid	-	-	-	-	-	-	-	3,4	3,4
15 01 10*	Ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid	-	-	-	-	0,101	0,101	-	2,49	2,49
15 02 02*	Ohtlike ainete saastunud absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid (sh nimistus mujal ...)	-	0,091	0,091	-	0,362	0,362	-	0,204	0,204
16 01 04*	Romusõidukid	-	-	-	1,45	-	1,45	-	-	-
16 06 01*	Pliiakud	-	-	-	-	0,289	0,289	-	0,03	0,03
17 06 05*	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	-	2,06	2,06	-	-	-	-	-	-
16 07 08*	Õli sisaldavad jäätmed	-	-	-	-	0,757	0,757	-	-	-
20 01 21*	Luminesentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	-	0,006	0,006	-	0,016	0,016	-	0,02	0,02
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01, 16 06 02 ja 16 06 03 nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja	-	0,003	0,003	-	-	-	-	0,008	0,008
KOKKU		2,99	3131,341	3134,331	28,307	3090,257	3118,564	15,116	3880,793	3895,909

Suure osa prügi kogusest on moodustanud keraamiliste materjalide, telliste, plaatide ja ehitustoodete jäätmed, mille kogus aastatega on järjest kasvanud.. Aastaga on segaolmejäätmete kogus Aseri vallas püsinud stabiilsena., mis tuleneb Aseri valla elanike arvu vähenemisest kui ka tarbimise kasvust. Võrreldes 2007. aastat eelnevatega, tuleb välja, et majapidamistes on hakatud rohkem prügi sorteerima.

4.2. Segaolmejäätmed

Segaolmejäätmed (kood 20 03 01) on olmejäätmed, millest on liigiti kogumise läbi eraldatud suurem osa taaskasutatavaid jäätmeid ja ohtlikud jäätmed;. Segaolmejäätmed on oma olemuselt heterogeensed, muutudes nii ajas kui ka ruumis. See on tingitud tarbimise struktuurist, eluaseme iseloomust ja võimalusest jäätmeid tekkekohas käidelda. Tuntavad erinevused on maal ja linnas tekkivate olmejäätmete koostises. Samuti sõltub olmejäätmete koostis aastaajast, seda eriti maal.

Aseri vallas ei ole uuritud olmejäätmete koostist, seega tuleb tugineda teistele Eestis korraldatud uuringutele. Käesolevas töös lähtutakse riigi jäätmekavas toodud keskmisest olmejäätmete koostise hinnangust, mis sisaldab ka pakendijäätmeid (**Joonis 2**).

Joonis 2 Olmejäätmete koostis (Allikas: Riigi jäätmekava 2008 – 2013)

Keskmiselt tekkis 2007. aastal inimese kohta 361 kg olmejäätmeid aastas. Riigi jäätmekava kohaselt on olmejäätmete koguse kasv suurem lähiaastatel, ning edaspidi väheneb vastavalt majanduskasvu stabiliseerumisega. Olmejäätmete koguse kasvuks on hinnatud keskmiselt 3% aastas.

Kuna Aseri vallale elanike prognoosi ei ole tehtud, lähtuti olmejäätmete koguse prognoosimisel viimastel aastatel toimunud elanikkonna juurdekasvust ja arvestati keskmiseks elanike arvu kasvuks -1% aastas. Vastavalt riigi jäätmekavas toodud olmejäätmete tekke prognoosile on **Tabelis 3** toodud Aseri valla olmejäätmete tekke prognoos. **Tabelis 4** on toodud hinnanguline segaolmejäätmete koostis 2008. aastal.

Tabel 3 Aseri valla olmejäätmete tekke prognoos

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prügi teke elaniku kohta (kg/a)	242,6	251,4	261,4	272,1	283,1	294,7	306,5	318,9
elanike arv	2181	2 168	2146	2124	2102	2080	2059	2038
vallas tekkiv olmejäätmete kogus (t)	529	545	561	578	595	613	631	650

Tabel 4 Tuginedes Riigi jäätmekavale ja Joonisele 2 siis Aseri valla hinnanguline segaolmejäätmete koostis 2008. aastal.

Jäätmeliik	Osakaal %	Kogus (t)
köögijäätmed	28	152,6
aiajäätmed	12	65,4
muud biolagunevad jäätmed	3	16,35
plastid	9	49,05
vanapaber, -papp ja kartong	19	103,55
puidujäätmed	3	16,35
muud põlevad jäätmed	6	32,7
terase- ja metallijäätmed	4	21,8
klaas	6	32,7
muud inertsed jäätmed (mittepõlevad)	7	38,15
elektri- ja elektroonikaseadmed	2	10,9
ohtlikud jäätmed	1	5,45
Kokku (t)		545

Alates 2008. aasta algusest on koostis muutunud seoses sortimiseõudega, millega on prügilasse ladestatavate segaolmejäätmete hulgas on tunduvalt vähem pakendeid ja biolagunevaid jäätmeid.

Tabel 5 Segaolmejäätmete kogused Aseri vallas 2005 – 2007 (t/aastas) ja % kogu jäätmete voost ning tavajäätmete hulgast (Allikas: Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus.)

Jäätmeliik	Jäätmete 2005			Jäätmete 2006			Jäätmete 2007		
	Kogus	Kogu jäätmevoost	Tavajäätmete hulgast	Kogus	Kogu jäätmevoost	Tavajäätmete hulgast	Kogus	Kogu jäätmevoost	Tavajäätmete hulgast
Segaolmejäätmed	593,44	18,93%	18,95%	486,19	15,59%	15,61%	529,23	13,64%	13,66%

Eestis tekkis 2005.a 346 kg ja 2006.a 466 kg segaolmejäätmeid ühe inimese kohta². Aseri vallas vastavalt 2005.a 265 kg, 2006.a 220 kg ja 2007.a 243 kg segaolmejäätmeid ühe inimese kohta. Aseri vallas kogutud segaolmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on kogu Eestiga võrreldes väiksemad. Peamine põhjus on selles see, et kõik jäätmed ei käi läbi jäätmekäitlusettevõtete (ei kajastu aruandluses, vaid visatakse metsa alla, maetakse või põletatakse eramajade tulekolletes).

4.3. Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani, hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorratooted.

Hinnanguliselt arvestatakse Eestis pakendijäätmete mahuks *ca* 100 kg inimese kohta aastas ja pakendijäätmete kaaluosa olmejäätmete üldmassis on uuringute alusel *ca* 30% ja maht *ca* 60%. Seega tekib Aseri vallas hinnanguliselt aastas *ca* 216,8 t pakendijäätmeid.

Pakendi liigid:

- 1) müügipakend ehk esmane pakend – lõppkasutajale või tarbijale müügikohas üleandmiseks määratud müügiühiku osa.;
- 2) rühmapakend ehk teisene pakend – mõeldud teatud hulga müügiühikute rühmitamiseks müügikohas, sõltumata sellest, kas rühmapakend müüakse koos kaubaga lõppkasutajale või tarbijale või kasutatakse seda vaid kauba käsitsemise lihtsustamiseks, kauba kaitsmiseks või esitlemiseks, kusjuures rühmapakendit on võimalik eemaldada toote omadusi muutmata;
- 3) veopakend ehk kolmandane pakend – mõeldud teatud arvu müügiühikute või rühmapakendis kaupade käsitsemiseks ja veoks, et vältida veol kauba füüsilisi kahjustusi, siia ei kuulu maantee-, raudtee-, mere- ja õhuveokonteinerid.

Sõltuvalt pakendi taaskasutuskordadest on liigitatakse pakendid järgmiselt:

- 1) korduskasutuspakend – mõeldud ja kavandatud läbima oma olemusringi jooksul korduskasutussüsteemis vähemalt mitu käiku või ringi, sõltuvalt pakendi kasutusotstarbest, -võimalusest ja -kõlblikkusest;
- 2) ühekorrapakend – mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks.

---

² Olmejäätmete teke - Kg elaniku kohta aastas (<http://www.stat.ee>)

Pakendijäätmed on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeteks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendi ringlussüsteemi tegevust suunab kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil, arvestades tootjate ja turustajate ning tarbijate seisukohti. Omavalitsus määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid.

Alates 1. maist 2005.a toimib pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtukohustus. Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kaks peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügi pakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni (MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus).

Praegu rakendatakse omavalitsustes kahte tüüpi kogumissüsteemi:

- Segapakendi kogumissüsteemis kogutakse pakend ja pakendijäätmed kogumiskonteinerite võrgustikul põhineva kogumissüsteemi kaudu kokku.
- Tagatisrahasüsteemis kogutakse korduskasutus pudelid ja ühekorrapakend kogumispunktide kaudu kokku.

Pakendikonteinereid segapakendite tarbeks on korralikuks jäätmete kogumiseks jaotatud terve valla peale.

Tabel 6 Pakendikonteinerite asukohad Aseri vallas (Allikas: Eesti Pakendiringlus MTÜ, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, seisuga 27.08.2008)

Adress	Pakendi liik	Konteineri maht, m3	Konteinerite arv	Teenindaja
Pakendiringlus				
Aseri, Kesk 9/11	segapakend	1,5	1	Resk OÜ
Aseri, Kooli 1/3	segapakend	1,5	1	Resk OÜ
Aseri, Metsa 2 / Tehase 21	segapakend	1,5	1	Resk OÜ
Kestla kpl. juures	segapakend	1,5	1	Resk OÜ
Koogu tankla	segapakend	1,5	1	Resk OÜ
Rannu, Rannu 7	segapakend	1,5	1	Resk OÜ
ETO				
Aseri, Tehase 23	segapakend	2,5	1	Ekovir OÜ
Rannu, kortermajade juures	segapakend	2,5	1	Ekovir OÜ

Pakendi ja pakendijäätmete kogumismahutite puhul on probleemiks see, et tihtilugu pannakse neisse ka segaolmejäätmeid ja nende tühjendamine ei toimu regulaarselt ning seetõttu on jäätmeid ka konteinerite ümbruses.

Aseri vallas on üle antud pakendijäätmete osakaal hakanud suurenema aastal 2006, mis näitab, et rohkem hakati prügi sorteerima. Vastavalt Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse andmetele koguti 2007. aastal vallast ligikaudu 14,62 tonni pakendijäätmeid ning vastav näitaja 2006. aastal oli 16,95 tonni ja 2005. aastal 0,89 tonni.

Tabel 7 Aseri vallas aastatel 2005 – 2007 kogutud pakendijäätmed Allikas: Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus

EJL jäätme-kood	Jäätmete nimetus	2005			2006			2007		
		Kodumaja-pidamistest	Ettevõtetest	Kokku	Kodumaja-pidamistest	Ettevõtetest	Kokku	Kodumaja-pidamistest	Ettevõtetest	Kokku
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	-	-	-	0,06	-	0,06	-	2,45	2,45
15 01 02	Plastpakendid	0,866	-	0,866	-	7,149	7,149	6,184	-	6,184
15 01 03	Puitpakendid		-	-	-	-	-	-	3	3
15 01 04	Metallpakendid	0,033	-	0,033	-	0,453	0,453	0,391	-	0,391
15 01 06	Segapakendid	-	-	-	8,18	-	8,18	-	0,275	0,275
15 01 07	Klaaspakendid	-	-	-	-	1,108	1,108	2,32	-	2,32
KOKKU		-	-	0,899	8,24	8,71	16,95	8,895	5,725	14,62

Pandimärgiga pakendite osas on inimestel tekkinud harjumus viia need taarapunkti, väljaspool alevikku ja eramajades elavad inimesed panevad pandimärgiga pakendit ka pakendikonteinerisse või olmejäätmete hulka.

Tagatisrahaga pakendite kogumispunkt asub Aseri vallas Nurme tn. 3 kaupluses ja Tehase 23 asuvas kaupluses

Riigi jäätmekava kohaselt oli üldine tagatisrahaga pakendite tagastusprotsent 2007. aastal ca 70%.

Arvata võib, et pakendijäätmete kogus kasvab ka edaspidi. Prognoositav on plastpakendi osakaalu kasv pakendijäätmete üldkoguses. Efektiivse ja optimaalse pakendi- ja pakendijäätmete käitlussüsteemi arendamisega soovitakse saavutada pakendijäätmete üldkoguste lahtisidumine üldisest majanduskasvust nii, et pakendijäätmete koguste aastane kasv ei ületaks protsentides väljendatuna poolt ametlikult esitatud majanduskasvu näitajast aastatel 2008-2010. Edaspidi stabiliseerida tekkivate pakendijäätmete kogus elaniku kohta aastas 2010.a tasemel, edendada laiemalt ka pakendi korduskasutust, eriti veo- ja rühmapakendi osas.

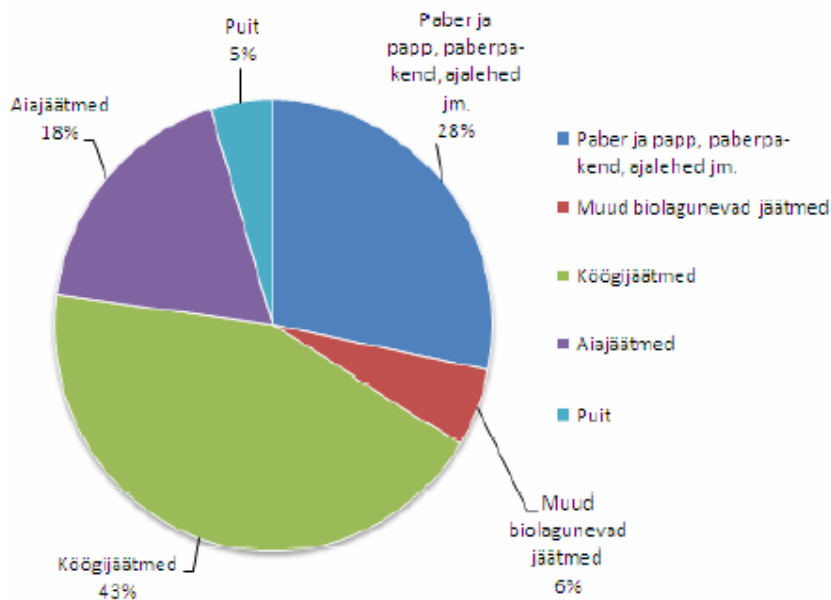
4.4. Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on mikroorganismide toel aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, mille hulka kuuluvad näiteks toidujäätmed, haljastusjäätmed, reoveesete, määrdunud vanapaber ja -papp.

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa (ca 65%) olmejäätmetest. Biolagunevad jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate olmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimiseerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed, sõnnik jne.

Biolagunevate köögi- sööklajäätmete iseloom on teistest jäätmetest veidi erinev (üldjuhul määrivad, hakkavad kiiresti haisema, talvel külmuvad kiiresti jms), seetõttu tuleb biolagunevate jäätmete konteinereid tühendada vähemalt korra nädalas ning iga konteineri sisse paigaldatakse spetsiaalne biolagunev vooderduskott. Aia- ja pargijäätmete puhul on tegemist hooajaliselt tekkivate jäätmetega, mida võib kompostida majapidamiste juures või viia need spetsiaalsele orgaaniliste jäätmete ladustusplatsile.

Aseri vallas ei ole uuritud biolagunevate jäätmete koostist, kuid lähtuvalt riigi jäätmekavas 2008-2013 toodud biolagunevate jäätmete koostisele on toodud nende koostis **joonisel 3**

Joonis 3 Biolagunevate jäätmete koostis Allikas: Riigi jäätmekava 2008-2013

Järgnevalt vaadeldakse lähemalt olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid, nagu paber, köögijäätmed, haljastusjäätmed.

Paber ja kartong moodustavad ligikaudu 19% olmejäätmete üldkogustest. Seejuures on ahikütte või kaminaga elamutes paberi osakaal väiksem ja kaugküttega elamutes suurem. Paberi- ja kartongijäätmed on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist.

Seni ajani on Aseri valla elanikel olnud võimalik viia paber ja kartong järgmistel Aseri vallas paiknevatesse kogumismahutitesse (5 tk):

Aseris:

- Metsa tn
- Kooli tn
- Kesk tn 9
- Pargi tn

Rannu:

- kortermajade juures

Aseri vallas **biolagunevaid aia- ja pargijäätmeid ning köögi- ja sööklajäätmeid** eraldi suures mahus ei koguta, kuna vallas ega ka lähipiirkonnas ei ole nende käitlemiseks võimalusi (kompostimisplatsi). Jäätmearuandlus ka ei kajasta andmeid valla haljasaladelt ja kodumajapidamistest tekkivatest biolagunevatest jäätmetest ja nende kogumisest.

Ühepereelamutes toimub mõningane biolagunevate jäätmete kompostimine ja osaliselt ka põletamine. Probleemiks on siinkohasel see, et tihtilugu kompostitakse ka köögijäätmeid lahtistes aunades, mis meelitavad ligi kahjureid ning koos puiduga põletatakse ka muid jäätmeid, mille põletamine ei ole lubatud. Aseri valla jäätmehoolduseeskirja kohaselt võib väikeelamutes tekkivaid toidujäätmeid kompostida ainult selleks ettenähtud, kahjurite eest kaitstud kompostimisnõudes. Aunades võib lahtiselt kompostida ainult aia- ja pargijäätmeid

Nimetatud jäätmete koguste vähendamiseks tuleb ka edaspidi propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et 1.01.2008 on haljastusjäätmete panek olmeprügi hulka keelatud.

Köögi- ja sööklajäätmete eraldi kogumist korterelamutest ja hõlmamist korraldatud jäätmeveoga ei ole Aseri vallas lähiaastatel majanduslikult otstarbekas rakendada, kuna tekkivad kogused on väiksed ja nende transport Uikala prügilasse, kus on lähim nõuetele vastav biolagunevate jäätmete kompostimisplats (ca 44 km kaugusel vallakeskusest), on

esialgu liiga kulukas. Biolagunevate toidujäätmete iseloom on ka teistest jäätmetest veidi erinev (üldjuhul määrivad, hakkavad kiiresti haisema, talvel külmuvad kiiresti jms), seetõttu tuleks biolagunevate jäätmete konteinereid tühjendada vähemalt korra nädalas, mis omakorda muudaks nende transpordi kallimaks.

4.5. Ehitus- ja lammutuspraht

Igasugune ehitus- ja lammutustegevus toob kaasa jäätmete tekke. Ehitus- ja lammutusprahiks on näiteks lõhutud ja vigastatud materjalid, ehitusmaterjalide ülejäägid jne.

Ehitus- ja lammutuspraht koosneb mitmesugustest materjalidest – mineraalsed materjalid (pinna, kivid, kipsil põhinevad materjalid, klaas), puit, metall, ohtlikud ained (näiteks värvi- ja lahustijäägid). Potentsiaalselt võib ehituspraht sisaldada ka ohtlike aineid nagu asbest, keemiliselt töödeldud puit jne.

Ehitus- ja lammutusprahi teke sõltub järgmistest asjaoludest:

- ehitusmaterjalide tootjatest ja tehnoloogiast
- ehitus- ja kinnisvaraturust, tööstus- ja tsiviilehituse mahust
- elamufondi seisundist ja selle rekonstrueerimisest
- mittevajalike hoomete ja rajatiste lammutamisest.

Nendest suuremad jäätmekogused tekivad lammutamisel ja rekonstrueerimisel, vähem aga uute hoonete ehitamisel. Toetudes teiste maade kogemustele ja uuringutele tekib rekonstrueerimisel (renoveerimisel) 1 m² pinna kohta keskmiselt 60 kg jäätmeid. Lammutamisel võib see kogus keskmiselt olla 900 kg 1 m² kohta.

Tegelikkuses tekkivate ehitus- ja lammutusprahi koguste kohta puudub ülevaade, vallas ehitusega tegelevad ettevõtted jäätmearuandeid valdavalt ei esita.

Jäätmearuannete kohaselt Aseri vallas tekkinud (sh kogutud) ehitus- ja lammutusprahi liigid ja kogused on toodud **Tabelis 8**.

Tabel 8 Aseri vallas 2005-2007 tekkinud (sh kogutud) ehitus- ja lammutusprahi liigid ja kogused. Allikas: Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus

EJL jäätmekood	Jäätmete nimetus	2005			2006			2007		
		kodumaja-pidamistest	ettevõtetest	Kokku	kodumaja-pidamistest	ettevõtetest	Kokku	kodumaja-pidamistest	ettevõtetest	Kokku
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht	-	7,68	7,68	12,62	4,88	17,5	-	67,9	67,9

Võib eeldada, et tekkiv ehitus- ja lammutusprahi kogused on olulisel määral suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna suur osa neist käideldakse segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal.

Osa ehitus- ja lammutusprahist ladestatakse Uikala prügilatesse, veetakse tühermaale, metsa või kallutatakse esimeses vedajale sobivas kohas maha. Ehitus- ja lammutusprahi kasutamine keskkonnaseisundi parandamiseks, pinnasetäiteks on suuremahuliste tööde puhul lubatav vaid pärast jäätmekäitaja registreerimist Ida-Virumaa Keskkonnaametis.

Aseri Vallavalitus võttis 28. mai 2008. aastal vastu määruse „*Aseri valla jäätmehoolduseeskiri*,” mis reguleerib ehitus-, remondi- ja lammutustöödel tekkivate jäätmete käitlemist vallas.

4.6. Metallijäätmed

Metallijäätmete hulka kuuluvad jäätmed, mis peaaesjalikult koosnevad värvilistest metallidest, mustmetallidest või nende sulamitest.

Metallijäätmete kogumine on Eestis korraldatud jäätmete kokkuostusüsteemina. Metallijäätmete üleandmiseks peab jäätmevaldaja metallijäätmete kokkuostjaga ära veo ise kokku leppima või metallijäätmed ise kokkuostupunkti vedama. Aseri vallas avalikke metallijäätmete kogumispunkte ei ole. Samuti ei toimu valla koostööstatud metallijäätmete kogumisringe ega muid analoogseid ettevõtmisi. Elanikel on võimalus tekkinud metallijäätmed viia otse kokkuostu.

Jäätmestatistika kohaselt on Aseri vallast kogutud 2005. aastal 7,52 t ja 2007. aastal 36,99 t metallijäätmeid, seda raua ja terase näol.

Metallijäätmete kokkuostuhinnad on olnud piisavalt motiveerivad nende üleandmiseks jäätmete kogumisega tegelevatele ettevõtetele.

4.7. Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis võivad oma kahjuliku toime tõttu olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes tekib vanu akusid ja patareisid, värvijäätmeid, õliseid jäätmeid, vanu ravimeid, päeavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamistega sarnaseid ohtlike jäätmeid.

Ohtlikud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning anda üle vastavat käitlusluba omavale ettevõttele. Aseri vallas on ohtlikud jäätmeid võimalik üle anda ohtlike jäätmete kogumispunktis aadressil **Kordoni 12 Aseri alevikus**.

Aseri valda iseloomustab eelkõige koguseliselt kuid ka sortimendilt vähene ohtlike jäätmete teke. Valdavalt on tegemist olmesfäärile iseloomulike ohtlike jäätmetega, spetsiifilisi tööstusprotsessides tekkivaid ohtlikke jäätmeid tekib vähe.

Aseri vallast 2005-2007. aastal kogutud ohtlike jäätmete kogused jäätmeliikide kaupa on esitatud **Tabelis 9**.

Tabel 9 Aseri vallast 2005-2007. aastal kogutud ohtlike jäätmete kogused jäätmeliikide kaupa Allikas: Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus

EJL jäätme-kood	Jäätmete nimetus	2005			2006			2007		
		kodumaja-pidamistest	ettevõtetest	Kokku	kodumaja-pidamistest	ettevõtetest	Kokku	kodumaja-pidamistest	ettevõtetest	Kokku
13 02 08*	Muud mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid	-	-	-	-	-	-	-	3,4	3,4
15 01 10*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid	-	-	-	-	0,101	0,101	-	2,49	2,49
15 02 02*	Ohtlike ainetega saastunud absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid (sh nimistus mujal ...)	-	0,091	0,091	-	0,362	0,362	-	0,204	0,204
16 01 04*	Romusõidukid	-	-	-	1,45	-	1,45	-	-	-
16 06 01*	Pliiakud	-	-	-	-	0,289	0,289	-	0,03	0,03
17 06 05*	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	-	2,06	2,06	-	-	-	-	-	-
16 07 08*	Õli sisaldavad jäätmed	-	-	-	-	0,757	0,757	-	-	-
20 01 21*	Luminesentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	-	0,006	0,006	-	0,016	0,016	-	0,02	0,02
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01, 16 06 02 ja 16 06 03 nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja	-	0,003	0,003	-	-	-	-	0,008	0,008
	KOKKU	-	2,16	2,16	1,45	1,525	2,975	-	6,152	6,152

Ida-Virumaal Vaivara vallas asub Vaivara Ohtlike Jäätmete Kogumiskeskus (VOJK), kus muuhulgas toimub ohtlike jäätmete lõppladestamine.

Akud ja patareid vajavad erikäitlust, kuna sisaldavad keskkonnaohtlikke aineid. Taaskasutatavatest materjalidest eraldatakse nii plii kui ka muu metall. Ümbertöötlemise tulemusena saadud plii ja pliisulamid ning polüpropüleen müüakse valdavalt Euroopa akutööstustele tagasi.

4.7.1. Ohtlike jäätmete teke ja kogumine ettevõtluses

Kehtiva jäätmehoolduseeskirja kohaselt on juriidilisest isikust jäätmetekitaja kohustatud oma ohtlikud jäätmed andma üle ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavatele jäätmekäitlejatele. Ohtlikke jäätmeid, mida käesoleval hetkel Eestis veel ei käidelda, peab juriidilisest isikust jäätmetekitaja säilitama oma territooriumil. Aseri vallas on peamiseks ohtlike jäätmete vedajaks ning käitlejaks AS EcoPro ja AS Epler & Lorenz.

Aseri vallas tegutsevad ettevõtted annavad käitlemiseks peamiselt mitmesuguseid vanaõli jääke ja muid õlidega seonduvaid jäätmeid ning akusid ja päevavalguslampe. Ettevõtetes tekkivate ja käitlemiseks üleantavate ohtlike jäätmete koguste kohta puudub usaldusväärne statistika. Kuna tegelikkuses ei anta kõik tekkinud ohtlikud jäätmed üle nõuetekohasele käitlemisele, osa neist ladustatakse ning antakse eeldatavasti üle tulevikus, väikene osa aga taaskasutatakse – jäätmeseaduse § 34 mis sätestab et tekkivad jäätmed peavad olema üleantud ettevõttele, kellel on vastav jäätmeluba – kolme aasta jooksul taaskasutamiseks või ühe aasta jooksul kõrvaldamiseks.

4.7.2. Ohtlike jäätmete teke ja kogumine elanikkonnalt

Kodumajapidamises tekib hulgaliselt ohtlikke jäätmeid, mis tänu elanikkonna väikesele keskkonnateadlikkusele satub suures osas tavajäätmete hulka ja koos nendega prügimäele. Vastavalt *jäätmeseadusele* on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumine, mis ei tähenda, et kohalik omavalitsus oleks kohustatud seda tasuta tegema.

Majapidamistes tekkinud ohtlikud jäätmed saavad Aseri valla elanikud viia vastava tasu eest aadressil **Kordoni 12 Aseri alevikus** asuvasse ohtlike jäätmete vastuvõtupunkti. Samuti on eraisikutel võimalus tellida vastav teenus ise jäätmekäitlejalt.

4.8. Probleemtooted

Jäätmeseadus käsitleb probleemtoodetena tooteid, millele laieneb “tootja vastutuse” põhimõte. Tootja vastutusega kaetud tootjad ja maaletoojad on kohustatud tagama neist toodetest tekkinud jäätmete tagasivõtmise ja nende nõuetekohase käitlemise korraldamise, kattes samas kõik sellega seotud kulud.

Olulisemad probleemtooted on mootorsõidukid ja nende osad (sh rehvid), elektri- ja elektroonikaseadmed, patareid ja akud. Elektri- ja elektroonikaseadmete osas eristatakse veel seadmeid kümnes kategoorias – seega on probleemtooteid ning nendega seotud ettevõtjaid väga suur hulk.

Tootja vastutuse põhimõtte kohaselt saab probleemtooteid: vanu patareisid, akusid, elektri- ja elektroonikaseadmeid tasuta ära anda kauplustes, kes tegelevad nende toodete müügiga. Probleemtooteid on elanikud seni saanud üle viies probleemtooted MTÜ EES-Ringluse kogumisplatsidele **Tabel 10**.

Tabel 10 EES-Ringlus MTÜ kogumis platsid Ida-Virumaal

Aadress	Mida võetakse vastu
Jõhvi küla 14 Jõhvi	Kasutuselt kõrvaldatud kodumasinad ja –elektronika (Tasu eest saab ära anda ka mitte kompaktsed külmikuid)
Jäätme maaüksus, Kohtla vald	Kasutuselt kõrvaldatud kodumasinad ja –elektronika

4.8.1. Patareid

Aseri valda on paigutatud patareikastid, kuhu eraisikud saavad viia kasutuskõlbmatuid patareisid. Kastide asukohad vallas on järgnevad:

- Tehase 23 asuvas kaupluses (Grossi Toidukaubad Aseris)

4.8.2. Elektri- ja elektroonikajäätmed ning kodumasinad

Jäätmeseaduse paragrahv 25 kohaselt kuuluvad elektri- ja elektroonikajäätmed probleemtoodete hulka, mis võivad põhjustada tervise- või keskkonnaohtu kuna võivad sisaldada eri liiki ohtlikke jäätmeid. Elektroonikaseadmed võivad sisaldada näiteks raskemetalle, halogeenitud ühendeid ja asbesti. Vanad kodumasinad – näiteks külmikud võivad sisaldada osoonikihti lagundavaid freoone.

Aseri valla jäätmehoolduseeskirja järgi kuuluvad elektri- ja elektroonikajäätmed ning vanad kodumasinad probleemtoodete hulka ning need tuleb üle anda vastavasse kogumispunkti, või vastavalt jäätmeseaduse § 23-le poodi kust ostetakse endale uus samalaadne kodumasin. Alalist punkti elektroonikajäätmete ning kodumasinade üleandmiseks ei ole.

4.8.3. Vanarehvid

Vastavalt *Jäätmeseaduse* § 133 ei võeta alates 2006. aasta 16. juulist prügilasse vastu tükeldatud kasutatud rehve, välja arvatud jalgrattakummid ja rehvid välisdiameetriga üle 1400 millimeetri.

Vanarehvide üleandmiseks on võimalus Uikala prügilas, kus vanarehve vastu võetakse. Aastatel 2005-2007 on iga aasta suurenenud prügilasse viidavate vanarehvide kogus. 2007. aastal oli vanarehvide kogus 0,5 tonni.

Aastate jooksul ettevõtete territooriumitele ja mujalegi kogutud ning paigutatud vanarehvide kohta täpne ülevaade puudub. Eestis kasutatakse enamik rehvidest purustatud kujul prügilate prügikehade stabiliseerimiseks, või nende aluste rajamiseks, samuti transporditakse purustatud rehve Soome kus neid kasutatakse vähem tähtsamate maanteedel aluskihtide ehitamiseks, lisaks sellele põletatakse osad rehvid kohalikes katlamajades või põletusseadmetes.

4.9. Tervishoiuasutuste jäätmed

Tervishoiuasutustes tekib lisaks olmejäätmetele rohkesti mitmesuguseid spetsiifilisi jäätmeid. Aseri vallas asub tervishoiuasutustest Lille Turvakodu MTÜ, Aseri Perearstikeskus, apteek FIE Maris Lasmanis ja hambaarst.

Antud asutustes tekib peamiselt kasutatud süstlaid ning sidumise jms tegevuse käigus tekkinud jäätmeid, mis kogutakse olmejäätmetest eraldi ning kahjutustatakse kipsi valamise teel ja suunatakse edasi lõppkäitlusele.

Tervishoiul tekkivaid jäätmeid tuleb käidelda vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja Aseri vallas reguleerib ka nende käitlemist Aseri valla jäätmehoolduseeskiri – 3. peatükk Tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutaja jäätmete käitlemise kord.

4.10. Suurjäätmed

Suurjäätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad ja madratsid.

Aseri vallas haaratakse suurjäätmed korraldatud jäätmeveo korraldamisega.

4.11. Aseri vallas tegutsevad jäätmekäitlejad

Aseri valla haldusterritooriumil on jäätmeveoga tegelenud mitmeid ettevõtteid. Segaolemejäätmeid on Aseri vallas vedanud OÜ Elkarin ja AS Ragn-Sells, ohtlike jäätmeid on vedanud AS Epler & Lorenz ja AS EcoPro ning paberit ja kartong on vedanud OÜ GEKTOR-GRUPP.

4.12. Jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine

Riigikogu poolt on määratletud Eesti keskkonnapoliitika, mille üheks põhieesmärgiks on jäätmekäitluse arendamine, jäätmetekke vähendamine ja jäätmete ringlussevõtu ergutamine. Eesmärkide saavutamiseks koostati Eesti Keskkonnategevuskava.

Jäätmevõimaluste ja keskkonnareostuse vähendamiseks on tarvis maksimaalselt taaskasutada tekkinud jäätmeid, selle võimaluse puudumisel tuleb jäätmed seadusele vastavalt kõrvaldada, kuid võimalikult vähe ladestada prügilasse.

Jäätmete taaskasutamine on jäätmekäitlustoiming, millega jäätmed või neis sisalduvad materjalid võetakse kasutusele uute toodete valmistamisel või energia tootmisel. Jäätmete taaskasutamiseks tuleb need kohapeal liigiti koguda või hiljem liikide kaupa

sorteerida. Kohapeal liigiti kogutud materjalide kvaliteet on parem ja võimaldab efektiivsemat taaskasutust.

Keskonnaministeeriumi Info-ja Tehnokeskuse andmetel on Aseri vallas 2005. aastal taaskasutatud 2471,9 tonni, 2006. aastal 2302,81 tonni ja 2007. aastal 2186,08 tonni jäätmeid **Tabel 11**.

Tabel 11 Aseri valla jäätmete taaskasutamine 2005-2007.a.

Aasta	EJL jäätmekood	Jäätmete nimetus	Taaskasutatud	R4	R5	R9	R10
2005	10 12 01	Valmistussegujäätmed enne termilist töötlemist	520		520		
	10 12 99	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	890		890		
	10 12 03	Kübemed ja tolm	9		9		
	17 01 03	Plaadid ja keraamikatooted	878				878
	10 12 06	Kasutuskõlbatud vormid	81,1				81,1
	01 04 09	Liiva- ja savijäätmed	93,8				93,8
Kokku			2471,9		1419		1052,9
2006	17 01 03	Plaadid ja keraamikatooted	753		753		
	10 12 06	Kasutuskõlbatud vormid	56,8		56,8		
	10 12 08	Keraamiliste materjalide, telliste, plaatide ja ehitustoodete jäätmed (päras termilist töötlemist)	895,807		895,807		
	01 04 09	Liiva- ja savijäätmed	78,2		78,2		
	10 12 03	Kübemed ja tolm	9		9		
	10 12 01	Valmistussegujäätmed enne termilist töötlemist	510		510		
Kokku			2302,807		2302,807		
2007	17 04 05	Raud ja teras	1	1			
	10 12 01	Valmistussegujäätmed enne termilist töötlemist	340		340		
	13 02 08*	Muud mootori-, käigukasti- ja määrdeõlid	3,4			3,4	
	17 09 04	Ehitus- ja lammutussegupraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01, 17 09 02 ja 17 09 03	50		50		
	10 12 03	Kübemed ja tolm	22		22		
	10 12 99	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	2		2		
	17 01 03	Plaadid ja keraamikatooted	703,99		703,99		
	10 12 06	Kasutuskõlbatud vormid	59,985		59,985		
	10 12 08	Keraamiliste materjalide, telliste, plaatide ja ehitustoodete jäätmed (päras termilist töötlemist)	910		910		
	01 04 09	Liiva- ja savijäätmed	93,7		93,7		
Kokku			2186,075	1	2181,675	3,4	

Jäätmete taaskasutamistoimingud on:

R4 – metallide või metallühendite ringlussevõtt või taasväärtustamine;

R5 – muude anorgaaniliste ainete ringlussevõtt või taasväärtustamine;

R9 – õlide taasrafineerimine või korduskasutamine mõnel muul viisil;

R10 – pinnastöötlus põllumajandusliku kasutamise eesmärgil või keskkonnaseisundi parendamiseks;

Eeldatavasti põletatakse eramajapidamiste küttekolletes ära suur osa taaskasutatavat paberit ja pappi samuti puitu ja puitpakendeid. Samuti võib eeldada, et toimub teatav biolagunevate jäätmete taaskasutamine, samuti ka pakendiaktsiisiga kaetud pakendi üleandmine vastavale ettevõttele (taarapunkti). Olulisim probleem siinkohal on ikkagi see, et palju taaskasutatavaid jäätmeid ladestatakse prügilasse segaolmejäätmete koosseisus.

Jäätmete kõrvaldamine on toiming, millega jäätmed viiakse keskkonda. Peamiseks jäätmete kõrvaldamise viisik Eestis (sh Aseri vallas) on jäätmete ladestamine prügilatesse.

Üleriigilise jäätmekava kohaselt on alates 2009. a ette näha, et Ida-Virumaad jääb teenindama üks prügila s.o Uikala prügila. Uikala prügilasse ladestatakse ka praegu suurem osa Aseri vallas tekkivatest ladestatavatest jäätmetest. Prügilana on antud ala olnud kasutusel 2002. aasta 1. jaanuarist ning vastab keskkonnaministri 2001. aasta 26. juuni määruse nr 34 „Nõuded prügilate rajamiseks, kasutamiseks ja sulgemiseks“ nõuetele. Territooriumi üldpindala on 8 ha, millest prügi all on 2,33 ha. Prügi maht seisuga 01.01.2008 on 750 000 m³.

5. Jäätmekäitluse keskkonnamõju ja jäätmekäitluseks vajamineva loodusvara mahu hinnang

Jäätmekäitluse mõju keskkonnale avaldub mitmest aspektist, mõju keskkonnale võib olla nii otsene (loodusliku keskkonna reostamine, inimese tervise ja heaolu kahjustamine) kui kaudne (prügilate ümbruses maa hinna langus, prügilate sulgemisega kaasnev loodusressursi kulu). Oma olemuselt on jäätmekäitluse mõju nii lokaalne, regionaalne kui ka globaalne.

Lokaalne mõju – prügilate või muude jäätmekäitluskohtade negatiivne mõju põhja- ja pinnavee kvaliteedile, hais ja häiringud.

Regionaalne – ohtlike jäätmete keskkonda kõrvaldamine, nende nõuetevastane käitlemine, näiteks vedelate jäätmete mõju Läänemere elustikule.

Globaalne – kasvuhoonegaaside emissioon prügilatest (metaan) või seoses jäätmete põletamisega (CO₂, NO_x).

Inimeste tervist ja heaolu kui ka looduskeskkonda mõjutavad nii jäätmete teke, kogumine kui transport. Oluliselt mõjutab keskkonda ka ressurside tarbimine. Mida rohkem jäätmeid sorteeritakse ja taaskasutatakse, seda vähem kulub ressursse. Oluline on vähem jäätmeid ladestamisele suunata ja rohkem taaskasutada, seejuures on üheks võimaluseks jäätmete energiakasutus. Kuna Aseri valla territooriumil ei asu ühtegi prügilat, siis on jäätmekäitluse keskkonnamõju seotud enamjaolt jäätmete tekke, kogumise ja transpordiga.

Aseri valla ladestamist vajavad tavajäätmed viiakse Kohtla valda rajatud Uikala Prügilasse. Antud prügila on rajatud kõiki keskkonnanõudeid arvestavalt, millega on prügilast tulenev keskkonnamõju viidud miinimumini.

Jäätmete tekke ja kogumise keskkonnamõju suurus oleneb jäätmete hulgast ja kogumisviisist. Jäätmetekke kogused sõltuvad olulisel määral elanikkonna ja ettevõtete teadlikkusest säästvalt tarbida. Seetõttu on oluline säästva tarbimise alase teavitustöö tegemine.

Jäätmete kogused, mis viiakse otseselt keskkonda, sõltuvad suuresti jäätmete sorteerimisest ja taas- ning korduvkasutusest. Mida rohkem jäätmeid kogutakse liigiti, seda rohkem suudetakse vähendada jäätmete käitlemisest tekkivat negatiivset keskkonnamõju. Sorteerimise käigus eraldatakse taaskasutatav materjal ja ohtlikud jäätmed. Nii on võimalik kokku hoida tarbitavaid ressursse ja vältida ohtlike ainete keskkonda sattumist.

Et vältida jäätmete sattumist keskkonda läbi omavoliliste prügi mahapanekukohtade ja hoida ära keskkonna risustamist jäätmetega, tuleb tagada korraldatud jäätmekäitlussüsteem ja kontroll tekkivate jäätmevoogude üle. Samuti on tähtis pakkuda elanikele liigitikogutud jäätmete üleandmiseks mugavad võimalused kogumispunkti ja jäätmejaama kaudu, mis omakorda suurendab jäätmete liigitikogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka.

Jäätmekogumisel avaldab keskkonnamõju eelkõige köögi- ja sööklajääkide ning muude orgaaniliste jäätmete kogumine, nimetatud jäätmed hakkavad kogumisenõude harva tühjendamise korral roiskuma, põhjustades nii haisu kui jääkvedelike teket. Ohtlike jäätmete kogumise ja hoiustamisega kaasneb ebaõigete lahenduste kasutamisel mõju eelkõige töötajate tervisele ja tööohutusele ning ümbritsevale keskkonnale. Kodumajapidamistes toimub paratamatult teatav kogutavate jäätmete kohapealne kõrvaldamine – komposteerimine, põletamine. Korrekse käitumise korral ei oma teatavate jäätmeliikide kohapealne taaskasutamine või kõrvaldamine olulist negatiivset mõju.

5.1. Jäätmeveo keskkonnamõjud

Jäätmeveo peamisteks keskkonnamõjudeks võib pidada jäätmeveomasinate tekitatavaid heitgaase, haisu, müra ja võimalikku jäätmete sattumist keskkonda jäätmeveo ajal. Jäätmeveo keskkonnamõju on üldjuhul tagasihoidlik ning on sarnane muu transpordist tekitatud saastega. Jäätmeveo puhul tuleb kasutada selleks sobivaid vahendeid, et oleks välditud jäätmete mahapudenemine nii laadimistöodel kui veo käigus.

Aseri vallas viiakse sisse korraldatud jäätmevedu 2008. aasta teises pooles, mis võimaldab jäätmete kogumist logistiliselt paremini organiseerida ja vähendada jäätmeveokite poolt läbitavaid vahemaid ning transpordist tingitud keskkonnamõju.

5.2. Jäätmete kõrvaldamise keskkonnamõju

Aseri vallas ei asu ühtegi töötavat prügilat ning samuti pole valda plaanis prügilat rajada, seega valla arengu kontekstis ei kuulu jäätmekäitluse alla jäätmete kõrvaldamine prügilasse ladestamise näol. Üldisel tasemel tuleb jäätmekäitluse keskkonnamõjude vähendamiseks siiski prügilasse ladestatavate jäätmete ohtlikkust ja koguseid vähendada.

Aseri vallas tekkivad tavajäätmed ladestatakse Kohtla valda rajatud Uikala Prügilasse, mis vastab kõikidele Euroopa Liidu keskkonnanõuetele. Seega on uuest prügilast tulenev keskkonnamõju minimeeritud. Siiski kaasnevad ka uues prügilas jäätmete ladestamisega keskkonnamõjud. Prügilas moodustub nõrgvesi ja valgvesi, mis

drenaažitorustiku kaudu satub nõrgvee kogumisbasseini, kust juhatakse puhastamisele. Samuti moodustub prügilas prügilagaas, mille kogumissüsteem on prügila I ladestusalal välja ehitatud ning käesoleval ajal toimub prügilagaasi põletamine põleti abil.

Peamiseks keskkonnamõjuku on hetkel müra ja hais ja loodusvarade kasutamine, mis on siiski lokaalse iseloomuga (prügila piires avalduvad mõjud) ja need mõjud ei avaldu prügilast olulisel kaugusel ega mõjuta keskkonda oluliselt. Kuna prügilasse jäätmete ladestamisel on vaja kasutada prügikihtide katmiseks vahekatmist, siis kulutatakse vahekihtide katmiseks loodusvarasid, mida potentsiaalselt oleks võimalik kasutada ka muul otstarbel.

Et prügilasse kõrvaldatavate jäätmete kogused väheneksid, tuleb suunata võimalikult palju jäätmeid taaskasutusse. Prügilagaasi tekke ja nõrgvee reostuskoormuse vähendamiseks on oluline biolaguneva materjali eraldikogumine korraldatava jäätmeveo raames ja selle kompostimisele suunamine. Samuti tuleb ladestatavate jäätmete ohtlikkuse ja koguse vähendamiseks eraldada tekkivast jäätme hulgast ohtlikud jäätmed ja koguda liigiti pakendijäätmed, vanapaber ja –papp, ehitusjäätmed ning muud taaskasutatavad jäätmed.

Korraldatud jäätmeveo rakendamise ja sihipärase teavitustööga vähendatakse omavoliliste prügilate tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist ja matmist kodumajapidamistes.

Jäätmete taaskasutamise ning taaskasutamiseks ettevalmistava töötlemisega seotud keskkonnamõjud hetkel puuduvad, kuna vastavaid jäätmekäitluskohti ei ole. Samas planeeritakse käesoleva jäätmekavaga biolagunevate jäätmete käitlusvõimaluste loomine, millest tulenevate keskkonnamõjude hindamise vajadus otsustatakse tegevuse kavandamise käigus.

5.3. Jäätmekäitluseks vajalik loodusvara

Jäätmeseaduses on jäätmekäitluseks vajaliku loodusvara all mõeldud vee, turba, savi ja pinnase kasutamise mahu hinnangut. Aseri vallas ei ole prügilat, mida tuleks sulgeda.

Vähesel määral võivad erinevad loodusvarad leida kasutust jääkreostuste likvideerimisel ja ebaseaduslike prügi mahapanekukohtade katmisel. Vaja minevat loodusvarade mahtu ei saa praegu täpselt hinnata ning see selgub juba konkreetsete tegevuste kavandamise ning projekteerimise käigus. Vajaminev loodusvarade maht

jäätmekäitluskohtade rajamisel sõltub suuresti valitud asukohast ja juba olemasolevast infrastruktuurist.

Aseri vallas tegutsevaid prügilaid ei ole. Loodusvarad võivad leida kasutust ebaseadusliku prügi mahapanekukohtade katmisel. Täpne loodusvarade mahu hinnang selgub konkreetsete tegevuste planeerimisel ning projekteerimisel.

6. Aseri valla jäätmehoolduse probleemid

Statistiliste andmete/jäätmearuannete puudulikkus ja vähene usaldusvärsus ei anna täpset ülevaadet jäätmetekitajate kohta, kellel puuduvad lepingud jäätmekäitlusfirmadega.

Jäätmestatistikast jäävad välja jäätmeveoga haaramata jäätmetekitajad, illegaalselt ladestatavad jäätmed, tekkekoahas kompostitavad ja ilma loata põletatavad jäätmed. Jäätmete statistiline töötlus ei anna täielikku ülevaadet tekkivate olmejäätmete kogustest, nende kohtsorteerimisest ja käitlemisest ning ladestamisest. Jäätmearuandluse probleem väljendub jäätmete ja jäätmekoodide erinevas tõlgendamises. Jäätmekoodidega ei teki probleemi ohtlike jäätmete korral, sest need liiguvad tekitajalt lõppkäitlejani koos saatelehtedega.

Olmejäätmete statistika iseloomustab põhiliselt ladestatud olmejäätmete kogust ning ei anna ülevaadet jäätmete tekkest. Puudulike algandmete omamine raskendab prognooside tegemist. Aseri vallavalitsus ei ole suutnud kogu jäätmekäitlussüsteemi kontrollida, eriti puudutab see elanike jäätmealast tegevust.

Probleemiks on inimeste teadmatuse ja tahe mitte oma jäätmete käitlemise eest maksta. Näiteks tuuakse pakendiringluse poolt paigaldatud segapakendijäätmete konteineritesse (ja konteineri ümbrusesse) olmejäätmeid, mistõttu on konteinerid tihti ületäitunud, sellega on kaasnenud järgmised probleemid taaskasutusorganisatsioonidega, et kes koristab konteineri ümbruse ja sealt jäätmeid ära veab.

Oluline on edendada jäätmete kohtsorteerimist kodumajapidamistes, sest hilisemal sortimisel halveneb oluliselt materjali kvaliteet. Kohtsorteerimisel on oluline kogumisvõrgustiku piisava tiheduse tagamine, sest enamik inimesi ei ole valmis erinevaid jäätmeliike kaugele transportima ning seetõttu satub just individuaalelamute piirkondades tekkivatest taaskasutatavatest jäätmetest enamus prügilasse või põletatakse küttekolletes. Sealhulgas põletatakse näiteks ehitus- ja lammutusprahti, plastik-, kilepakendeid ja plastpudeleid, samuti ohtlikke aineid sisaldavaid jäätmeid.

Ohtlike jäätmeid tekib nii tootmises kui kodumajapidamises. Kui tootmistegevusega seotud ettevõtted on kohustatud ohtlikud jäätmed käitluslitsentsi omavale ettevõttele üle andma, siis elanike poolt satuvad segaolmejäätmete hulka nii ohtlikud jäätmed, elektroonika jäätmed kui ehitus- ja lammutusjäätmed. Ohtlike jäätmeid saab Aseri vallas ära anda aadressil Kordoni 12 Aseri alevikus.

Puudub jäätmejaam, kuhu saaks üle anda liigiti kogutud jäätmeid.

Keskkonnajärelvalve seadusega on Aseri vallavalitsusel kohustus teostada keskkonnajärelvalvet. Tegelikuses peaks järelvalvet tõhustama. Vallal puudub ülevaade jäätmeveoga mitteliitunudest ja nende jäätmekäitlusharjumustest.

7. Jäätmehoolduse eesmärgid

7.1. Eesmärkide püstitamise alused

Aseri valla jäätmekava eesmärkide püstitamisel jälgitakse:

- jäätmehoolduse olemasolevat olukorda ja probleeme;
- Eesti Keskkonnastrateegias antud jäätmehoolduse suundi ja õigusaktides antud nõudeid;
- Riigi jäätmekava 2008-2013;
- Aseri valla arengukava aastateks 2008 – 2015.
- koostöövõimalusi naaberomavalitsustega.

7.2. Õigusaktidest tulenevad nõuded

Arvestades praegust ning prognoositavat elanikkonna ja ettevõtluse struktuuri ning jäätmeteket, on Aseri vallas jäätmehoolduse kavandamisel olulised järgmised õigusaktidest tulenevad nõuded.

7.2.1. Jäätmete tekke vältimine ja vähendamine

Jäätmete tekke vältimine ja vähendamine (Jäätmeseadus):

- Iga tegevuse juures tuleb rakendada kõiki sobivaid jäätmetekke vältimise võimalusi, samuti kanda hoolt, et jäätmed ei põhjustaks ülemäära ohtu tervisele, varale ega keskkonnale (§ 21 lg 1);
- Rakendada loodusvarade ja toorme säästlikuks kasutamiseks parimat võimalikku tehnikat, sealhulgas tehnoloogiat, milles võimalikult suures ulatuses taaskasutatakse jäätmeid (§ 21 lg 2 p 1);
- Kavandada, projekteerida, valmistada ja sisse vedada eeskätt sellised tooteid, mis on kestvad ja korduskasutatavad ning mille kasutuselt kõrvaldamisel tekkinud jäätmed on taaskasutatavad võimalikult suurel määral (§ 21 lg 2 p 2);
- Toodete valmistamisel peab tootja võimalikult suures ulatuses piirama ohtlike ainete kasutamist, et vältida nende sattumist keskkonda, hõlbustada toodetest tekkinud jäätmete ringlussevõttu ning vältida vajadust kõrvaldada jäätmeid ohtlike jäätmetena, edendama teisese toorme kasutamist toodetes (§ 24 lg 1);

- Tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtootest tekkinud jäätmed kokkukogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise ja omama selle kohustuse täitmiseks piisavat tagatist (§ 26 lg 1).

7.2.2. Jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamine (Jäätmeseadus):

- Jäätmed tuleb taaskasutada, kui see on tehnoloogiliselt võimalik ning kui see ei ole muude jäätmekäitlusmoodustega võrreldes ülemäära kulukas (§ 30 lg 1);
- Jäätmete energiakasutusele tuleb eelistada jäätmete ringlussevõttu materjalina või toormena (§ 30 lg 2).

7.2.3. Pakendi ja pakendijäätmete vältimine, kogumine ja taaskasutamine

Pakendi ja pakendijäätmete vältimist, kogumist ja taaskasutamist reguleerib Pakendiseadus.

Taaskasutatava pakendi suhtes rakendatakse järgmisi nõudeid:

- 1) pakend, mille jäätmete taaskasutamine toimub materjali ringlussevõttuga, peab olema valmistatud viisil, mis võimaldab selle materjalist teatud osa ringlusse võtta ning kasutada müügikõlbliku kauba tootmisel, kusjuures ringlussevõetava materjali osakaal võib sõltuda pakendi valmistamiseks kasutatud materjalist;
- 2) pakendil, mille jäätmete taaskasutamise eesmärk on energiakasutus, peab olema minimaalne kütteväärtus, mis võimaldaks energiakasutuse optimeerimist;
- 3) pakend, mille jäätmeid taaskasutamise eesmärgil kompostitakse, peab olema bioloogiliselt lagunev, kuid see ei tohi takistada pakendijäätmete eraldi kogumist, kompostimist või nende käitlemiseks ettenähtud muid toiminguid;
- 4) biolagunev pakend peab olema valmistatud nii, et suurem osa selle jäätmete füüsikalisel, keemilisel, termilisel või bioloogilisel lagunemisel tekkivast kompostist laguneks süsinikdioksiidiks, biomassiks ja veeks. (§ 13 lg 5)

Pakendiettevõtja on kohustatud tasuta tagasi võtma oma kauba veo- ja rühmapakendi (§ 20 lg 1).

Alates 2004. aasta 1. maist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama oma pakendatud kauba ja sisseveetud pakendatud kauba pakendijäätmete taaskasutamise järgmises ulatuses:

- 1) pakendijäätmete kogumassist vähemalt 50 %-ni aastas;

- 2) pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 25 %-ni aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15 %-ni aastas.(§ 36 lg 1).

Alates 2009. aasta 1. jaanuarist tuleb pakendijäätmeid taaskasutada järgmiselt:

- 1) pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60% kalendriaastas;
- 2) pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 55 ja mitte rohkem kui 80% kalendriaastas.(§ 36 lg 2).

Et tagada eelnevalt toodud taaskasutamise sihtarvude täitmine, peab pakendiettevõtja alates 2009. aasta 1. jaanuarist taaskasutama pakendimaterjali liike kalendriaastas vähemalt järgmistes ulatuses:

- 1) 70 protsenti klaasijäätmete kogumassist ringlussevõtuna;
- 2) 70 protsenti paberi- ja kartongijäätmete kogumassist, kusjuures 60 protsenti kogumassist ringlussevõtuna;
- 3) 60 protsenti metallijäätmete kogumassist ringlussevõtuna;
- 4) 55 protsenti plastijäätmete kogumassist, kusjuures 45 protsenti plastijäätmete kogumassist ringlussevõtuna ja 22,5 protsenti plastijäätmete kogumassist uuesti plastiks töödelduna;
- 5) 45 protsenti puidujäätmete kogumassist, kusjuures 20 protsenti kogumassist ringlussevõtuna.(§36 lg 3).

Muu pakendimaterjal tuleb taaskasutada võimalikult suures koguses vastavalt olemasolevatele tehnilistele võimalustele ja majanduslikule põhjendatusele (§ 36 lg 4).

Tulenevalt Pakendiseaduse § 17¹ nõuetest pakendijäätmete kogumiskohtadele, peab taaskasutusorganisatsioon tagama alates 1. jaanuarist 2009, et Aseri vallas oleks kogumiskohtade tihedus vähemalt üks koht 500 elaniku kohta.

Eelnevalt nimetatud kogumiskohtade asukohad, kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht iga kogumiskoha kohta ning nende tühjendamissagedus lepitakse kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel. Kohaliku omavalitsuse organiga kokkuleppel võib pakendijäätmete kogumist korraldada ka nende tekkekohal kogumisena. Sel juhul võib kohaliku omavalitsuse organi nõusolekul vähendada pakendijäätmete kogumiskohtade tihedust ning kogumiseks ettenähtud konteinerite arvu ja mahtu.

7.2.4. Korraldatud jäätmevedu

Jäätmeseaduse kohaselt korraldab kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil olmejäätmete kogumise ja veo.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka muid jäätmeid, kui seda tingib oluline avalik huvi.

Korraldatud jäätmevedu tuleb korraldada alates 01.01.2005.a. Teised korraldatud jäätmete veoga seonduvad omavalitsuse kohustused on ära toodud käesoleva jäätmekava punktis 3.1.

7.2.5. Jäätmete töötlemine

Jäätmeseaduse § 35 kohaselt on keelatud ladestada prügilasse töötlemata jäätmeid (töötlemise kohustus ei laiene jäätmetele, mille töötlemine ei vähenda jäätmete kogust ega ohtlikkust inimese tervisele või keskkonnale, samuti neile püsijäätmetele, mille töötlemine ei ole tehniliselt otstarbekas).

7.2.6. Olmejäätmete sortimine

Olmejäätmete võimalikult suures osas taaskasutamiseks tuleb need enne prügilasse ladestamist sortida (Jäätmeseadus § 36 lg 1), segunenud ja sorteerimata olmejäätmete ladestamine prügilasse on keelatud (§ 36 lg 2), liigiti kogutud jäätmete suhtes viiakse vajadusel läbi järelsorteerimine (§ 36 lg 3), vajadusel tuleb sorditud olmejäätmeid enne ladustamist täiendavalt töödelda (§ 36 lg 4).

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007.a määrusega nr 4 on kehtestatud olmejäätmete sortimise kord, sorditud jäätmete liigitamise alused ning olmejäätmete sortimise korraldus, et suurendada taaskasutatavate olmejäätmete kogust ja vähendada prügilasse ladestatavate olmejäätmete, sealhulgas biolagunevate jäätmete kogust.

Sortimine on tegevus, mille käigus eraldatakse segaolmejäätmetest ennekõike ohtlikud jäätmed, samuti taaskasutatavad jäätmed, kui sortimine ja väljanopitud jäätmete taaskasutamine on tehnoloogiliselt võimalik ning nende tegevustega ei kaasne ülemääraseid kulutusi.

Tagamaks väljasorditava jäätmematerjali kõrgemat kvaliteeti, suurendada selle taaskasutuse võimalusi, parendada sortimise tõhusust ning vältida üleaurust energia- ja tööjõukulu järgneval järelsortimisel või segunenud olmejäätmete lahutamisel, tuleb esmajoonel kasutada kõiki võimalusi olmejäätmete sortimiseks nende tekkemomendil või vahetult peale seda tekkekohas, ning väljanopitud jäätmete kogumiseks ja üleandmiseks jäätmekäitlejale liikide kaupa (Kkm määrus 16.01.2007 nr 4 § 3 lg 1)

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) paber ja kartong (20 01 01);

- 2) pakendid (15 01);
- 3) ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga «*» tähistatud jäätmed);
- 4) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- 5) biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08);
- 6) probleemtoodete jäätmed, sealhulgas romusõidukid ja nende osad (16 01), kaasa arvatud vanarehvid (16 01 03), elektroonikaromud ja nende osad (16 02) patareid ja akud (16 06);
- 7) õlevjäätmed, sealhulgas puit (20 01 38), plastid (20 01 39);
- 8) suurjäätmed (20 03 07);
- 9) metallid (20 01 40).

Sama määruse § 5 lg 1 kohaselt kui kohaliku omavalitsuse üksus on korraldanud oma haldusterritooriumil eelnevalt nimetatud loetelus 1–4 nimetatud olmejäätmete tekkekohas sortimise ja liigiti kogumise, mis on võimaldanud oluliselt vähendada nende jäätmete osakaalu ülejäänud segaolmejäätmete koostises ning suurendada taaskasutamisele suunatavate jäätmete koguseid, loetakse tekkekohas sortimisest ja liigiti kogumisest ülejäänud jäätmed töödelduks Jäätmeseaduse mõistes ning neile ei rakendu prügilasse ladestamise keeld.

7.2.7. Probleemtoodete käitlemine

Jäätmeseaduse § 25 lg 2 kohaselt on probleemtoodeteks: patareid ja akud, PCB-sid sisaldavad seadmed, mootorsõidukid ja nende osad ning elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad. Tootja on kohustatud tagama tema poolt valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodetest tekkinud jäätmete kokkukogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise ning selle kulud kannab tootja. Nimetatud kohustused laienevad ka neile probleemtoodete jäätmetele, mis on tekkinud enne nende kohustuste jõustumist.

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 13.detsembri 2004.a. määruse nr 352 *Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad* § 4 lõigetest 1 ja 2, on alates 1. jaanuarist 2006.a tootja kohustatud romusõidukist taaskasutama vähemalt 85% romusõiduki aastasest keskmisest massist. Korduskasutusse ja ringlusse võetavate komponentide, materjalide ja ainete mass on vähemalt 80% romusõiduki aastasest keskmisest massist. Alates 1. jaanuarist 2015.a on tootja kohustatud romusõidukist taaskasutama vähemalt 95% romusõiduki aastasest keskmisest massist. Korduskasutusse ja

ringlusse võetavate komponentide, materjalide ja ainete kogus on vähemalt 85% romusõiduki aastasest keskmisest massist.

EL elektri- ja elektroonikaseadmete direktiivi (2002/96/EÜ) kohaselt on püstitatud eesmärgiks koguda kodumajapidamistest 31.12.2006. a. 4 kg elektri- ja elektroonikajäätmeid inimese kohta aastas. Uutele liikmesriikidele, sh Eestile on tehtud erand, mille kohaselt tuleb vastav sihtarv täita hiljemalt 2008. aasta detsembriks.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 24.detsembri 2004.a. määruse nr 376 *Elektri- ja elektroonikaseadmete märgistamise viis ja kord ning elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvude saavutamise määrad*, § 7 lg 2 kohaselt peab tootja või tootja volitatud isik taaskasutama 31.detsembrist 2008:

- 1) suuri kodumasinaid ja automaate vähemalt 80% ulatuses seadmete keskmisest massist ning korduvkasutatavaid ja ringlussevõetavaid komponente, materjale ja aineid vähemalt 75% ulatuses seadmete keskmisest massist;
- 2) infotehnoloogia- ja telekommunikatsiooniseadmeid ning tavatarbijatele määratud seadmeid vähemalt 75% ulatuses seadmete keskmisest massist ning korduvkasutatavaid ja ringlussevõetavaid komponente, materjale ja aineid vähemalt 65% ulatuses seadmete keskmisest massist;
- 3) väikeseid kodumasinaid, valgustusseadmeid, elektri- ja elektrontööriistu (välja arvatud suured paiksed tööstuslikud tööriistad), mänguasjad, vaba aja veetmise ja sportimisvahendeid ning seire- ja valveseadmeid vähemalt 70% ulatuses seadmete keskmisest massist ning korduvkasutatavaid ja ringlussevõetavaid komponente, materjale ja aineid vähemalt 50% ulatuses seadmete keskmisest massist;
- 4) gaaslahenduslampide korduvkasutatavaid ja ringlussevõetavaid komponente, materjale ja aineid vähemalt 80% ulatuses lampide massist.

Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008.a. määrusega (jõustub 26.septembrist 2008) nr 124 on kehtestatud patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad. Nimetatud määruse kohaselt peab jäätmevaldaja koguma patarei- ja akujäätmed lahus muudest jäätmetest (§ 4) ja tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga (§ 5 lg 1).

Lisaks on tootja kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikult omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma (§ 5 lg 2).

Määruse § 6-ga on kehtestatud patarei- ja akujäätmete kogumise määrad. Patarei- ja akujäätmete kogumise määr (edaspidi kogumise määr; rakendatakse esimest korda 2011. aasta kohta) on konkreetse kalendriaasta protsendimäär, mis saadakse kalendriaasta jooksul kogutud patarei- ja akujäätmete massi jagamisel selle aasta ja kahe eelneva aasta jooksul keskmiselt aastas vahetult tarbijale müüdud või kolmandatele isikutele tarbijatele müümiseks üleantud patareide ja akude massiga.

Ettevõtja, kes võtab tarbijalt vastu patarei- ja akujäätmeid, on kohustatud tagama järgmised kantavate patareide ja akude jäätmete kogumise määrad:

- 1) 26. septembriks 2012. a – vähemalt 25%;
- 2) 26. septembriks 2016. a – vähemalt 45% (§ 6 lg 2).

Nimetatud kogumise määra arvutamisel võetakse arvesse ka elektroonikaromudest eemaldatud patareid ja akud.

Ettevõtja, kes võtab tarbijalt vastu patarei- ja akujäätmeid, on kohustatud tagama järgmised mootorsõidukite patarei- ja akujäätmete kogumise määrad:

- 1) 26. septembriks 2012. a – vähemalt 75%;
- 2) 26. septembriks 2016. a – vähemalt 90% (§ 6 lg 4).

Nimetatud kogumise määra arvutamisel ei võeta arvesse romusõidukitest eemaldatud patareisid või akusid.

Patarei- ja akujäätmeid tuleb koguda ka siis, kui kõik eelnevalt nimetatud kogumise määrad on saavutatud.

Jooksva kalendriaasta kestel kogutud patarei- ja akujäätmete ringlussevõtul peab ettevõtja, kes võtab tarbijalt vastu patarei- ja akujäätmeid, saavutama hiljemalt 26. septembriks 2011. a järgmised minimaalsed ringlussevõtu sihtarvud:

- 1) pliiipatareide ja -akude ringlussevõtt keskmiselt 65 massiprotsendi ulatuses, sealhulgas patareis ja akus sisalduva plii võimalikult kõrgemal tasemel ringlussevõtt, mis on ilma ülemääraste kulutusteta tehniliselt teostatav;
- 2) kaadmium-nikkelpatareide ja -akude ringlussevõtt keskmiselt 75 massiprotsendi ulatuses, sealhulgas patareis ja akus sisalduva kaadmiumi kõrgemal tasemel ringlussevõtt, mis on ilma ülemääraste kulutusteta tehniliselt teostatav;

- 3) muude patarei- ja akujäätmete ringlussevõtt keskmiselt 50 massiprotsendi ulatuses (§ 7 lg 1).

7.2.8. Tervishoiul tekkivate jäätmete käitlemine

Keskkonnaministri määruse 29.04.2004 nr 38 *Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded* § 19 lg 3 kohaselt ei tohi prügilasse ladestada tervishoiu- ja veterinaarasutuste nakkusttekitavaid jäätmeid.

Kõlbmatute ravimite käitlemist reguleerib *ravimiseadus*. Kõik ravimid, mis ei vasta kvaliteedinõuetele või mille kõlblikkuse aeg on lõppenud või mille kasutamine on Eestis keelustatud või mis mõnel muul põhjusel ei leia sihipärast kasutamist (kõlbmatud ravimid), tuleb turult kõrvaldada (§ 35 lg 1).

Kõlbmatud ravimid, mis on jäätmeseaduse kohaselt määratletud ohtlike jäätmetena, tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi vastavalt selles nimistus toodud liigitusele ning märgistada jäätmeseaduse kehtestatud korra kohaselt (§ 35 lg 3).

Ohtlike jäätmetena määratletud kõlbmatud ravimid tuleb hävitada selleks tegevuseks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavas ettevõttes (§ 36 lg 1).

Lisaks jäätmeseaduse alusel jäätmeluba omavatele isikutele peavad kõlbmatuid ravimeid tarbijatelt vastu võtma ja hävitamisele suunama üldapteek, veterinaarravimite osas ka veterinaarapteek (§ 37 lg 1).

Kõlbmatute narkootiliste ja psühhotroopsete ravimite tarbijatelt vastuvõtmise õigus on ainult nimetatud ainete käitlemise õigust omaval apteegil (§ 37 lg 2).

7.2.9. Jäätmete kõrvaldamine

Jäätmete kõrvaldamine (Jäätmeseadus):

Jäätmed kõrvaldatakse nende tekkekohale võimalikult lähedal asuvas tehnoloogiliselt sobivas jäätmekäitluskohas, kus on tagatud tervise- ja keskkonna ohutus (§ 32).

7.2.10. Ladestamine prügilas

Lisaks sellele, et alates 01.01.2008.a. kehtib sortimata olmejäätmete vastuvõtu ja ladestamise keeld kõikidele prügilatele, on prügilas ladustada kasutatud rehve (Jäätmeseadus § 35¹ lg 1). Rehvide ladustamise keeld ei laiene prügilas ehitusmaterjalina kasutatavatele tükeldatud rehvidele.

Vastavalt jäätmeseadusele peab biolagunevate jäätmete osatähtsus vähenema prügilatesse ladestavate olmejäätmete hulgas:

- alates 16. juulist 2010 ei tohi see olla üle 45 massiprotsendi;

- alates 16. juulist 2013 üle 30 massiprotsendi;
- alates 16. juulist 2020 üle 20 massiprotsendi (§134).

Nimetatud biolagunevate jäätmete osatähtsused on tuletatud Euroopa Nõukogu direktiivis 1999/31/EÜ prügilate kohta sätestatud eesmärkidest, kus aluseks on võetud 1995.a. tekkinud biolagunevate olmejäätmete kogus. Ladestavate biolagunevate jäätmete kogus (kaaluliselt) peab moodustama 2006. aastaks 75%, 2009.a 50% ja 2016 baasaasta tasemest.

Keskkonnaministri määruse 29.04.2004 nr 38 *Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded* sätestab prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded.

Määruses on arvestatud Euroopa Liidu Nõukogu 1999. a 26. aprilli direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta.

Nimetatud määrusest tulenevad nõuded:

- Prügilasse ladestatakse üksnes prügilakõlblikke jäätmeid;
- Jäätmete ladestamine sõltuvalt prügila liigist (püsijäätmed püsijäätmete, ohtlikud ohtlike jäätmete, segaolmejäätmed tavajäätmete prügilasse);
- Prügilasse on keelatud ladestada:
  - 1) vedeljäätmeid (vedeljäätmed on kõik vedelas olekus jäätmeid, kaasa arvatud reovesi, välja arvatud sete ja muda.);
  - 2) jäätmeid, mis on prügila tingimustes plahvatusohtlikud, oksüdeerivad, väga tuleohtlikud, tuleohtlikud või sööbivad;
  - 3) tervishoiu- ja veterinaarasutuste nakkusttekitavaid jäätmeid;
  - 4) jäätmeid, mis sisaldavad teadusuuringute või õppetegevuse käigus tekkinud määratlemata või uusi kemikaale, mille mõju inimese tervisele või keskkonnale ei ole teada (näiteks laborijäägid);
  - 5) jäätmeid, mille koostis ja päritolu ei ole teada, välja arvatud jäätmed, mille ladestuskõlblikkus on jäätmevaldaja poolt akrediteeritud laboris kindlaks tehtud;
  - 6) jäätmeid, mille kohta kõik andmed või osa vajalikest andmetest põhinevad akrediteerimata laboris tehtud analüüsidel ning neid andmeid ei ole võimalik usaldusväärselt kontrollida kohapeal;
  - 7) jäätmeid, mille koodinumbreid ei ole kantud jäätme- või kompleksloale.
- Keelatud on jäätmete lahjendamine või segamine üksnes nende ladestamislõuetele vastavuse saavutamise eesmärgil.

8. Aseri valla jäätmehoolduse arengusuunad

Lähiaastate jäätmekäitlust iseloomustab Eestis ja ka Aseri valda olmejäätmete koguste suurenemine, taaskasutusse suunatavate jäätmete koguste suurenemine, prügilasse ladestatud biolagunevate jäätmete koguste vähenemine ja üldse ladestamisele suunatavate jäätmete vähenemine.

Aseri valla töösuundade püstitamisel arvestatakse Eesti jäätmehoolduses kavandatavaid muudatusi. Olulisemateks suundadeks on:

- korraldatud jäätmeveo rakendamine Aseri valla haldusterritooriumil;
- pakendi- ja pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamine;
- biolagunevate jäätmete biokäitluse arendamine (Võimaluse korral ja kui see osutub otstarbekaks tuleb väikeelamutes eraldi koguda biolagunevad jäätmed ja kompostida oma kinnistul. Samuti on võimalus eraldi kogutud biolagunevad jäätmed viia Uikala prügilasse, kus need komposteeritakse);
- ehitusjäätmete käitluse arendamine;
- ohtlike jäätmete kogumissüsteemi arendamine;
- jäätmekäitlusala järelvalve tõhustamine ja jäätmehooldusala statistika korrastamine;

Meede 1. Korraldatud jäätmeveo rakendamine

Korraldatud jäätmeveo tingimused Aseri vallas sätestatakse volikogu määrusega. Määruses peab olema toodud korraldatud jäätmeveo osas vähemalt järgmine info:

- veopiirkonnad;
- jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu;
- vedamise sagedus ja aeg;
- jäätmeveo teenustasu piirmäär;
- jäätmekäitluskohad;
- kasutatavad konteinerite tüübid;

Tegevus 1.1. Korraldatud jäätmeveo määruse kehtestamine

Tulemus: On loodud alus korraldatud jäätmeveo korraldamiseks

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Enne korraldatud jäätmeveo rakendamist asutab Aseri vald jäätmevaldajate registri ja kehtestab registri pidamise korra. Jäätmevaldajate register sisaldab andmeid kõigi olmejäätmete valdajate kohta ja registrisse kantakse perioodiliselt andmeid veetud jäätmekoguste, lepingute sõlmimise ja muu vajaliku info kohta. Kui vallas on korraldatud jäätmeveoga erandkorras mitteliitunud jäätmevaldajaid, kes korraldavad oma jäätmekäitluse ise, siis on neil kohustus esitada registrisse andmeid oma jäätmekäitluse kohta. Jäätmevaldajatele lubatakse mitte liituda korraldatud jäätmeveoga ainult omavalitsuse nõusolekul.

Tegevus 1.2. Jäätmevaldajate registri asutamine ja andmebaasi loomine

Tulemus: On loodud alus korraldatud jäätmeveo korraldamiseks

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta(desse) kohaliku omavalitsuse organi korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Jäätmeseaduse kohaselt tuleb kohalikul omavalitsusel korraldada korraldatud olmejäätmevedu alates 1. jaanuarist 2005.

Korraldatud jäätmeveo rakendamine võimaldab kõigi jäätmevaldajate haaramist jäätmeveosüsteemi ja jäätmete veo logistiliselt paremat korraldamist. Viimane on eriti oluline, kui suureneb eraldi kogutavate jäätmeliikide arv.

Korraldatud jäätmeveo raames jäätmevedu teostava ettevõtte leidmiseks korraldatakse konkurss *konkurentiseadusega* kehtestatud korras. *Konkurentiseaduse* alusel on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 25.09.2001. a määrus nr 303 "Eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamise kord", mis sätestab täpsemalt avaliku konkursi läbiviimise korra, mille alusel tuleb ka korraldatud jäätmeveo konkurss korraldada. Konkursi võitja saab jäätmeveopiirkonnast jäätmete vedamiseks eri- või ainuõiguse viieks aastaks.

Lepingu lõppedes tuleb jäätmevedaja valimiseks korraldada uus konkurss.

Tegevus 1.3. Korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine

Tulemus: Lavaliku konkursi korras välja selgitatud jäätmevedaja, kellele on antud ainuõigus jäätmetevedamiseks valla territooriumil

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Tegevus 1.4. Korraldatud jäätmeveo rakendamine

Tulemus: Korraldatud on segaolmejäätmete, paberi ja kartongi ning suurjäätmete vedu. Ülevaade jäätmetekitajatest. Olmejäätmetega ladestatavate paberi ja kartongi koguste vähenemine. Jäätmete taaskasutuse suurenemine.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Meede 2. Jäätmete sortimine kohapeal, edaspidist käitlust ja ladestamist nõudvate jäätmete koguse vähendamine

Pakendijäätmete kogumiseks on vajalik pakendijäätmete kogumisvõrgustiku väljaarendamine. Pakendijäätmete üleandmine peab elanikele olema käepärane ja konteinerid paiknema piisavalt lähedal.

Tegevus 2.1. Pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamine koostöös taaskasutusorganisatsiooniga

Tulemus: Taaskasutusse minevate jäätmete pakendi ja pakendijäätmete koguste suurenemine. Sihtarvude saavutamine.

Sihttase: Hajaasutuses iga 500 elaniku kohta 1 konteiner, tiheasustus alas vähemalt 1 konteiner 500 meetri raadiuses

Vastutav: Aseri Vallavalitsus, taaskasutusorganisatsioonid

Rahastamine: taaskasutusorganisatsioonid

Elektroonikajäätmete kogumiseks on soovitav korraldada jäätmete kogumisringe kaks korda aastas kuni jäätmete kogumispunkti tööle hakkamiseni.

Tegevus 2.2. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete lahuskogumine kogumisaktsioonide käigus

Tulemus: Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete eraldi kogumine ja nõuetekohane käitlemine. Ohu vähenemine keskkonnale.

Vastutav: KOV, KKM, tootjavastutusorganisatsioonid

Rahastamine: tootjavastutusorganisatsioonid

Tegevus 2.3. Teiste probleemtoodete lahuskogumine ja nõuetekohane käitlemine

Tulemus: Probleemtoodete nõuetekohane kogumine ja taaskasutamine (sihtarvud)

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV; KIK; tootjavastutusorganisatsioon

Ettevõtetes peaks jätkuma metallijäätmete kogumine senise süsteemi alusel, kus kokku kogutavad metallijäätmed antakse üle metallijäätmete käitlusluba omavale jäätmekäitlejale.

Elanikkonnale tuleks metallijäätmete üleandmiseks pakkuda pidevaid metallijäätmete kogumisringe teavet metallijäätmete käitlemisega tegelevatest ettevõtetest ning selgitada, et igal ühel on võimalik metallijäätmete käitleja oma metallijäätmetele järele kutsuda või siis ise metallijäätmeid kokkuostu viia.

Tegevus 2.4. Metallijäätmete kogumisringide korraldamine

Tulemus: Metallijäätmete nõuetekohane kogumine ja taaskasutamine

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV; metallijäätmete käitleja

Meede 3. Ohtlike jäätmete käitlemine

Ohtlike jäätmete üleandmisvõimalused on hetkel Aseri alevikus olevas ohtlike jäätmete vastuvõtupunktis aadressil Kordoni 12 ja üks kord aastas kogumisringide käigus.

Tegevus 3.1. Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine

Tulemus: Segaoalmejäätmete koguse ning ohtlikkuse vähendamine.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV; KIK; elanikud

Tegevus 3.2. Vastuvõtupunktis ohtlike jäätmete vastuvõtmine

Tulemus: Segaoalmejäätmete koguse ning ohtlikkuse vähendamine.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV; KIK; inimesed

Tegevus 3.3. Ohtlike jäätmete kogumispunkti rajamine koostöös naaberomavalitsustega ja selle haldamine

Tulemus: Segaoalmejäätmete koguse ning ohtlikkuse vähendamine.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus koos naaberomavalitsustega

Rahastamine: KOV-id; KIK

Meede 4. Ehitus- ja lammutusprahi käitluse korraldamine

Prügilasse ladestatavate jäätmekoguste vähendamiseks oluline suurendada ehitusjäätmete taaskasutamist. Ehitus- ja lammutusprahi taaskasutamiseks on järgmised võimalused:

- paberi, papi, metallijäätmete ja muu teise toorme taaskasutamine;

- telliste, puidu ja muude materjalide taaskasutamine koha peal või muude ehitiste juures;
- ohtlike aineid mittesisaldavate puidujäätmete kasutamine kütteks;
- kasutamine täitematerjalina ehitistel/rajatistel,
- kasutamine prügilal kattematerjalina ja ajutiste teede ehitamisel.

Selleks, et Ehitus- ja lammutusprahi taaskasutada, tuleb nad eelnevalt sorteerida. Eraldi tuleks koguda :

- puidujäätmed;
- kiletamata paber ja papp;
- metallijäätmed;
- mineraalsed jäätmed (kivid, ehituskivid, tellised, krohv, betoon, kips);
- raudbetoon ja betoondetailid;
- kiled;
- ohtlikud ehitusjäätmed.

Ehitus- ja lammutusprahi hulgast tuleb eraldada ohtlikke aineid sisaldavad jäätmed (asbesti sisaldavad jäätmed, värvi-, laki-, liimi- ja vaigujäätmed, sh nendega saastunud tühi taara ja nimetatud jäätmetega immutatud materjalid jms, naftaprodukte sisaldavad jäätmed, saastunud pinnas) ja anda need käitlemiseks üle vastavat käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Vald saab kontrollida ehitus- ja lammutusprahi käitlust, määrates ehitus- ja lammutusprahi käitlemise tingimused koos ehitusloa väljastamisega. Ehitus- ja lammutustegevuseks luba taotledes tuleks lisaks esitada ehitus- ja lammutusprahi käitluskava, mis sisaldab plaanitavate ehitustööde käigus tekkivate jäätmete hinnangulist kogust ja liigitust vastavalt kehtivale jäätmeloendile; pinnasetööde mahtude bilanssi; selgitusi ehitusplatsil jäätmete liigiti kogumise ja üleandmise kohta. Pärast ehitustööde lõppu tuleb vallavalitsusele esitada jäätmeõiend, kus on näidatud tegelikud jäätmekogused, pinnasetööde mahud, selgitatud jäätmete liigiti kogumist ja tõendatud jäätmete üleandmine või taaskasutamine. Ehitus- ja lammutusprahi vedu tuleb jäätmevaldajal eraldi korraldada ka korteris või eramus remonti tehes.

Täpsed tingimused ehitus- ja lammutusprahi käitlemiseks kinnitatakse jäätmehoolduseeskirjas.

Juhul, kui ehitus- ja lammutusprahi tekkekohas puudub võimalus nende sortimiseks või see osutub majanduslikult ebaotstarbekaks, võib jäätmed sortimiseks üle anda vastava

jäätmeloaga jäätmekäitlusettevõttele. Sorditud ehitus- ja lammutusprahit, mida koha peal ei taaskasutata, tuleb samuti üle anda jäätmekäitlejale või jäätmete taaskasutamiseks jäätmeluba omavale isikule.

Kaaluda tuleks Aseri valda pinnasetäitekohta rajamist, et vähendada ehitus- ja lammutusprahi transpordile tehtavaid kulutusi.

Tegevus 4.1. Ehitus- ja lammutusprahi käitluskava nõudmine koos ehitusloa taotlusega ja jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmiseks

Sihhtase: ehitusjäätmetest taaskasutatakse 90% aastaks 2011, sealhulgas pinnasetäitena kuni 70%;

Tulemus: Vallal on ülevaade ehitusjäätmete kogustest ja nende käitlemisest (kust, kuhu ja mida viiakse) ja vähenenud ladestatatavate jäätmete hulk

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Tegevus 4.2. Pinnasetäitekohta rajamise otstarbekuse hindamine ja asukohavalik

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV; KIK

Tegevus 4.3. Vajadusel pinnasetäitekohta rajamine

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Meede 5. Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine ja soodustuste, toetuste ning regulatsioonide süsteemi arendamine jäätmetekke vähendamiseks ning jäätmete käitlemise arendamiseks.

Teavituskava on vahend omavalitsuse jäätmehooldusalase teavitustöö pikaajaliseks planeerimiseks.

Tegevus 5.1. Teavituskava väljatöötamine

Indikaator: Teavituskava on koostatud ja vastuvõetud

Tulemus: Teavituskava alusel teostatakse teavitustööd

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Teavituskava on vahend omavalitsuse jäätmehooldusala teavitustöö pikaajaliseks planeerimiseks. Et teavitustöö oleks korrektne ja ajakohane, siis tuleb tegevuskava uuendada

Tegevus 5.2. Teavituskava uuendamine

Indikaator: Teavituskava on ülevaadatud ja ajakohastatud.

Tulemus: Teavituskava on ajakohastatud ja elanikele edastatakse informatsiooni, mis on ajakohane.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Elanike harjumuste muutmiseks jäätmete käitlemisel on oluline pidev jäätmekäitlusala info jagamine erinevatele sihtgruppidele.

Tegevus 5.3. Jäätmehooldusala kampaaniate korraldamine erinevatele sihtgruppidele (lapsed, täiskasvanud), jäätmekäitlusala infomaterjalide loomine ja jagamine, valla kodulehe pidev uuendamine ja jäätmeala info avaldamine valla ajalehes.

Indikaator: Liigiti kogutud olmejäätmete koguse suurenemine võrreldes üldise jäätmetekkega. (Jäätmearuannete andmed (jäätmetatistika ja jäätmevaldajate register), Probleemtoodeteregistri andmed, Pakendiregistriandmed, Keskkonnainspektsiooni andmed)

Tulemus: Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal kasvanud

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus, KKM, ettevõtted

Rahastamine: Riigieelarve, KOV, KIK, ettevõtted

Korterajades saab biolagunevate jäätmete kogumist korraldada eraldi konteineriga korraldatud jäätmeveo raames. Eramajade puhul biolagunevad jäätmed korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikide hulka ei kuulu, otstarbekam on korraldada kompostimist koha peal.

Tegevus 5.4. Kompostimise ja selle majanduslike eeliste tutvustamine elanikele

Indikaator: biolagunevate jäätmete kompostimist korraldavate majapidamiste arv.

Tulemus: biolagunevate jäätmete koha peal kompostimisega (peamiselt eramajades) väheneb segaolmejäätmete kogus

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV, KIK

Jäätmete sorteerimist aitab soodustada olukord, kus sorteeritud jäätmete äraandmine on elanikele odavam kui sorteerimata jäätmete üleandmine. Käesoleval hetkel on paberijäätmete veo piirhind märgatavalt madalam, kui segaolmejäätmete puhul.

Tegevus 5.5. Prügiveohindade diferentseerimine selliselt, et soodustada jäätmete eraldi kogumist.

Indikaator: jäätmeid sorteeriva majapidamise (ühistu) kogukulutused jäätmeveole on väiksemad, kui jäätmeid mittesorteeriva majapidamise (ühistu) kulutused.

Tulemus: elanikud on majanduslikult motiveeritud jäätmeid eraldi koguma

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus

Jäätmeveo sageduseks on tiheasutuses minimaalselt kord kuus ja hajaasutuses kord kvartalis (kuni 240 l mahuteid tingimusel, et oleks välditud nende ületäitumine, haisu ja kahjurite teke ning ümbruskonna reostust.). Tiheasutuses ei saa jäätmeveo sagedust vähendada sanitaarnõuetest lähtuvalt (jäätmeseaduse §71, lg 2). Jäätmeid sorteerivate jäätmevaldajate puhul võib eelkõige tiheasutuses asuvates eramajades tekkida olukord, kus kahe jäätmeveo vahelisel ajal olmejäätmete konteiner täis ei saa ning reaalselt hinnavõitu jäätmete sorteerimisest ei teki. Jäätmehoolduseeskiri näeb ette võimalust ka kuni 100 l ja kuni 10 kg raskuste jäätmekottide kasutamiseks, kuid nende äraveo piirhind ületab oluliselt konteineri tühjendushinda (käsitsi veokile laadimine on kulukam).

Väiksemaid kui 140 ja 80 liitrised konteinerid jäätmeveokitega automaatselt tühjendada ei ole võimalik. Väikeste konteinerite puhul on lisaks probleemiks, et konteineri mahu vähenemisega ei vähene oluliselt veohind, kuna põhilise osa sellest moodustavad jäätmeveoki kohaletulekuga seotud kulud. Lahenduseks on ühiste konteinerite kasutamine mitme elamu peale, konteineri läheduse säilitamiseks on soovitatav ühine konteiner kuni neljale eramule.

Jäätmete vedu prügilasse jäätmetekitaja enda poolt ei saa seada tingimuseks korraldatud jäätmeveost vabastamisel, kuna lähimaks olmejäätmete üleandmiskohaks on Uikala Prügila, mis asub Aseri alevikust 44 km kaugusel. Väikese koguse jäätmete vedu sellisele kaugusele on ebamõistlikult kallis ja ebamugav ning transpordiga kaasneb oluline keskkonnamõju.

Tegevus 5.6. Soodustada ühiste jäätmekonteinerite kasutamist mitme eramu peale.

Tulemus: Elanikud tajuvad paremini jäätmete sorteerimisest tulevat majanduslikku kasu.

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus

Meede 6. Jäätmekäitluse kavandamine ja järelevalve korraldamine

Jäätmekava on vahend omavalitsuse jäätmehoolduse pikaajaliseks planeerimiseks. Omavalitsuse jäätmekava peab olema kooskõlas riigi jäätmekavaga ja viimasel uuendamisel tuleb ajakohastada ka omavalitsuse jäätmekava. Jäätmeseaduse §43 lg 3 kohaselt tuleb omavalitsuse jäätmekava ajakohastada aasta jooksul pärast riigi jäätmekava ajakohastamist, kui seal on tehtud omavalitsuse jäätmekava puudutavaid muudatusi. Samuti vajavad perioodilist ülevaatamist omavalitsuse jäätmehooldusalased õigusaktid

Tegevus 6.1. Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine

Indikaator: Jäätmekava on ülevaadatud ja ajakohastatud.

Tulemus: Ajakohastatud jäätmekava

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Tegevus 6.2. Jäätmehoolduseeskirja ülevaatamine

Indikaator: Jäätmehoolduseeskiri on ülevaadatud ja ajakohastatud.

Tulemus: Korrastatud jäätmehoolduseeskiri.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Jäätmemajanduse edasise planeerimise tarbeks on vajalik täiendada jäätmevaldajate registrit

Tegevus 6.3. Jäätmevaldajate registri pidev täiendamine ning haldamine

Indikaator: jäätmevaldajate registris olevate ajakohastatud

Tulemus: Jäätmetekitajate registreerimine ning ülevaade korraldatud jäätmeveoga liitunud ja mitteliitunud jäätmevaldajate, nende poolt tekitatud jäätmekoguste, jäätmete käitlusviiside ja tekkekohtade üle

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus, jäätmekäitlejad

Rahastamine: KOV, jäätmekäitlejad

Aseri vallas puudub keskkonnajärelevalvega tegelev spetsialist, millest tulenevalt ei ole omavalitsus suutnud korraldada tõhusat kontrolli jäätmekäitluse üle. Valla poolt

praktiliselt kontrollimisi teostatud ei ole ja keskkonnainspeksiooniga koostööd tehtud ei ole. Aseri vald palkab endale keskkonnajärelevalve spetsialisti.

Tegevus 6.4. Vallas keskkonnajärelevalvega tegeleva töökoha loomine ja täitmine

Indikaator: vallavalitsuses on loodud ja täidetud keskkonnajärelevalve spetsialisti ametikoht.

Tulemus: omavalitsus suudab korraldada keskkonnajärelevalvet ja teha selles valdkonnas koostööd keskkonnainspeksiooni ja teiste omavalitsustega.

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Tegevus 6.5. Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine

Indikaator: Aastas läbi viidud kontrollimiste arv.

Tulemus: Rikkumiste arv on vähenenud, vallal on ülevaade korraldatud jäätmeveo toimimisest.

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus

Rahastamine: KOV

Omavoliliselt ladestatud prügihulkade kasvu aitab pidurdada olemasolevate prügihunnikute likvideerimine, sest juba prügistatud kohta on jäätmeid maha panna lihtsam. Prügistajate korralekutsumiseks on probleemsemates kohtades otstarbekas kasutada keelavaid silte, millele võib lisada info võimaliku karistuse ja lähima legaalse prügi üleandmise koha kohta. Keelavad sildid on osutunud suhteliselt efektiivseks omavalitsustes üle Eesti.

Tegevus 6.6. Omavoliliste prügi mahapanekukohtade likvideerimine ja prügi koristamine vallast, prügi mahapanekut keelavate siltide paigaldamine.

Indikaator: koristatud prügi kogus

Tulemus: Prügistatud alade hulk väheneb

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus, maaomanikud

Rahastamine: KOV, KIK, maaomanikud

Jäätmemajanduse edasise planeerimise tarbeks on vajalik koguda andmeid olemasolevate jäätmevoogude ja nende käitlemise üle.

Tegevus 6.7. Jäätmestatistika kogumine kõigi kogutud jäätmeliikide kohta nii korraldatud jäätmeveoga liitunud kui mitteliitunud jäätmevaldajatelt

Indikaator: andmed on olemas kõigi jäätmevaldajate registris olevate jäätmevaldajate kohta ning kogumispunktides üle antud jäätmekoguste kohta

Tulemus: Vallal on ülevaade tekkivatest jäätmekogustest

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus, jäätmekäitlejad

Rahastamine: KOV, jäätmekäitlejad

Jäätmemajanduse korraldamisel on otstarbekas teha koostööd teiste kohalike omavalitsustega. Omavalitsuste koostöö võimaldab lahendada komplekselt jäätmehooldusalaseid probleeme (jäätmealase infrastruktuuri arendamine, teavitamine, keskkonnateadlikkuse tõstmine jne).

Tegevus 6.8. Kiviõli regiooni omavalitsuste vaheline jäätmealase koostöö organiseerimine.

Indikaator: Aseri vald võtab osa omavalitsuste jäätmealasest koostööst

Tulemus: Kiviõli regiooni omavalitsused teevad jäätmemajanduse valdkonnas koostööd.

Vastutav: Aseri Vallavalitsus, teised regiooni omavalitsused

Rahastamine: KOV, KIK

Suuremate ettevõtete puhul võib tegevusega kaasneda suures hulgas eriliigiliste jäätmete teke. Sellise ettevõtte jäätmekätlus vajab läbimõeldud korraldust ja kaaluda tuleb ettevõtte jäätmekava koostamise vajadust.

Tegevus 6.9. Olulise jäätmetekkega ettevõtetelt jäätmekava koostamise nõudmine

Indikaator: Suurte ettevõtete jäätmemajandus on kontrollitud ja vajadusel koostatud ettevõtte jäätmekava.

Tulemus: Ettevõtete jäätmekäitlus toimub vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja keskkonnasäästlikult.

Vastutaja: Aseri Vallavalitsus, ettevõtted

Rahastamine: ettevõtted

9. Tegevuskava

<i>Tegevused</i>	<i>Tulemus</i>	<i>2008</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2009</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2010</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2011</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2012</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2013</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Kokku</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Rahastamis- allikad</i> <i>(Teostajad)</i>
1. Korraldatud jäätmeveo korraldamine									
1.1. Korraldatud jäätmeveo määruse kehtestamine	On loodud alus korraldatud jäätmeveo korraldamiseks	*							(VV)
1.2. Jäätmevaldajate registri asutamine ja andmebaasi loomine	On loodud alus korraldatud jäätmeveo korraldamiseks	10						10	VE (VV)
1.3. Korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine	Leitud jäätmevedaja, kellele on antud ainuõigus jäätmetevedamiseks valla territooriumil	50					60	110	VE (VV)
1.4. Korraldatud jäätmeveo rakendamine	Korraldatud on segaolmejäätmete, paberi ja kartongi ning suurjäätmete vedu. Ülevaade jäätmetekitajatest. Olmejäätmetega ladestatavate paberi ja kartongi koguste vähenemine. Jäätmete taaskasutuse suurenemine.	*							(VV)
2. Jäätmete sortimine kohapeal, edaspidist käitlust ja ladestamist nõudvate jäätmete koguse vähendamine									

ASERI VALLA JÄÄTMEKAVA

<i>Tegevused</i>	<i>Tulemus</i>	<i>2008</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2009</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2010</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2011</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2012</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2013</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Kokku</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Rahastamis-</i> <i>allikad</i> <i>(Teostajad)</i>
2.1. Pakendijäätmete kogumissüsteemi arendamine koostöös taaskasutusorganisatsiooniga	Taaskasutusse minevate jäätmete pakendi ja pakendijäätmete koguste suurenemine. Sihtarvude saavutamine.	*	*	*	*	*	*	*	(TO)
2.2. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete lahuskogumine kogumisaktsioonide käigus	Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete eraldi kogumine ja nõuetekohane käitlemine. Ohu vähenemine keskkonnale.	*	*	*	*	*	*	*	(VV, T)
2.3. Teiste probleemtoodete lahuskogumine ja nõuetekohane käitlemine	Probleemtoodete nõuetekohane kogumine ja taaskasutamine (sihtarvud)	*	*	*	*	*	*	*	(VV, T)
2.4. Metallijäätmete kogumisringide korraldamine	Metallijäätmete nõuetekohane kogumine ja taaskasutamine	*	*	*	*	*	*	*	(VV)
3. Ohtlike jäätmete käitlemine									
3.1. Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine	Segaolmejäätmete koguse ning ohtlikkuse vähendamine.		14	14	14	14	14	84	VE, KIK (VV)
3.2. Vastuvõtupunktis ohtlike jäätmete vastuvõtmine	Segaolmejäätmete koguse ning ohtlikkuse vähendamine.	*	*	*	*	*	*	*	(VV)
3.3. Ohtlike jäätmete kogumispunkti rajamine koostöös naaberomavalitsustega. Projekt „ Kiviõli linna, Püssi linna, Aseri valla, Sonda valla, Lügänu valla ja Maidla valla ohtlike jäätmete kogumispunkti rajamine“	Segaolmejäätmete koguse ning ohtlikkuse vähendamine.	*	1,2 mil, Aseri valla omafinantseering 20 000 krooni					1,2 mil, Aseri valla omafinantseering 20 000 krooni	VE, KIK (VV), (NO),

ASERI VALLA JÄÄTMEKAVA

<i>Tegevused</i>	<i>Tulemus</i>	<i>2008</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2009</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2010</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2011</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2012</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2013</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Kokku</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Rahastamis-</i> <i>allikad</i> <i>(Teostajad)</i>
3.4. Ohtlike jäätmete kogumispunkti haldamine	Elanikel on võimalik kogumispunktis üle anda ohtlike jäätmeid. Ohtlike jäätmete nõuetekohane kogumine ja käitlemine.		*	*	*	*	*	Maksumus sõltub üle antud jäätmete kogusest	VE (VV)
4. Ehitusjäätmete käitluse korraldamine									
4.1. Ehitus- ja lammutusjäätmete käitluskava nõudmine koos ehitusloa taotlusega ja jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusloa andmiseks	Vallal on ülevaade ehitusjäätmete kogustest ja nende käitlemisest (kust, kuhu ja mida viiakse) ja vähenenud ladestatavate jäätmete hulk		*	*	*	*	*		
4.2. Pinnasetäitekoha rajamise otstarbekuse hindamine ja asukohavalik			*						VE, KIK (VV)
4.3. Vajadusel pinnasetäitekoha rajamine			*						VE, KIK (VV)
5. Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine ja soodustuste, toetuste ning regulatsioonide süsteemi arendamine jäätmetekke vähendamiseks ning jäätmete käitlemise arendamiseks.									
5.1. Teavituskava väljatöötamine	Teavituskava alusel teostatakse teavitustööd	*	*						VE (VV)

ASERI VALLA JÄÄTMEKAVA

<i>Tegevused</i>	<i>Tulemus</i>	<i>2008</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2009</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2010</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2011</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2012</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2013</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Kokku</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Rahastamis-</i> <i>allikad</i> <i>(Teostajad)</i>
5.2. Teavituskava uuendamine	Teavituskava on ajakohastatud ja elanikele edastatakse informatsiooni, mis on ajakohane.		*	*	*	*	*		VE (VV)
5.3. Jäätmehooldusalaste kampaaniate korraldamine erinevatele sihtgruppidele (lapsed, täiskasvanud), jäätmekäitlusosalaste infomaterjalide loomine ja jagamine, valla kodulehe pidev uuendamine ja jäätmealase info avaldamine valla ajalehes.	Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal kasvanud		35	35	35	35	35	175	VE, KIK, RE, ET (VV, E)
5.4 Kompostimise ja selle majanduslike eeliste tutvustamine elanikele	biolagunevate jäätmete koha peal kompostimisega (peamiselt eramajades) väheneb segaolmejäätmete kogus		Vt. p 5.3	Vt. p 5.3	Vt. p 5.3	Vt. p 5.3	Vt. p 5.3		VE, KIK (VV)
5.5 Prügiveohindade diferentseerimine selliselt, et soodustada jäätmete eraldi kogumist.	elanikud on majanduslikult motiveeritud jäätmeid eraldi koguma	*	*	*	*	*	*		(VV)
5.6. Soodustada ühiste jäätmekonteinerite kasutamist mitme eramu peale.	Elanikud tajuvad paremini jäätmete sorteerimisest tulevat majanduslikku kasu	*	*	*	*	*	*		(VV)
6. Jäätmekäitluse kavandamine ja järelevalve korraldamine									
6.1. Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine	Ajakohastatud jäätmekava		*	*	*	*	*		VE (VV)

ASERI VALLA JÄÄTMEKAVA

<i>Tegevused</i>	<i>Tulemus</i>	<i>2008</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2009</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2010</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2011</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2012</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2013</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Kokku</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Rahastamis-</i> <i>allikad</i> <i>(Teostajad)</i>
6.2. Jäätmehoolduseeskirja ülevaatamine	Korrastatud jäätmehoolduseeskiri.		*	*	*	*	*		VE (VV)
6.3. Jäätmevaldajate registri pidev täiendamine ning haldamine	Jäätmetekitajate registreerimine ning ülevaade korraldatud jäätmeveoga liitunud ja mitteliitunud jäätmevaldajate, nende poolt tekitatud jäätmekoguste, jäätmete käitlusviiside ja tekkekohtade üle		10	10	10	10	10	50	VE, JVT (VV, JV)
6.4. Vallas keskkonnajärelevalvega tegeleva töökoha loomine ja täitmine	omavalitsus suudab korraldada keskkonnajärelevalvet ja teha selles valdkonnas koostööd keskkonnainspeksiooni ja teiste omavalitsustega.		*	*	*	*	*		VE (VV)
6.5. Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate karistamine	Rikkumiste arv on vähenenud, vallal on ülevaade korraldatud jäätmeveo toimimisest.	*	*	*	*	*	*		VE (VV)
6.6. Omavoliliste prügi mahapanekukohtade likvideerimine ja prügi koristamine vallast, prügi mahapanekut keelavate siltide paigaldamine.	Prügistatud alade hulk väheneb		*	*	*	*	*		VE, KIK, MO (VV, M)
6.7. Jäätmetatistika kogumine kõigi kogutud jäätmeliikide kohta nii korraldatud jäätmeveoga liitunud kui mitteliitunud jäätmevaldajatelt	Vallal on ülevaade tekkivatest jäätmekogustest	*	*	*	*	*	*		VE, JVT (VV, JV)

ASERI VALLA JÄÄTMEKAVA

<i>Tegevused</i>	<i>Tulemus</i>	<i>2008</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2009</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2010</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2011</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2012</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>2013</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Kokku</i> <i>(tuhat kr)</i>	<i>Rahastamis-</i> <i>allikad</i> <i>(Teostajad)</i>
6.8. Kiviõli regiooni omavalitsuste vaheline jäätmealase koostöö organiseerimine.	Kiviõli regiooni omavalitsused teevad jäätmemajanduse valdkonnas koostööd.		*	*	*	*	*		VE, KIK, NVE (VV, NO)
6.9. Olulise jäätmetekkega ettevõtelt jäätmekava koostamise nõudmine	Ettevõtete jäätmekäitlus toimub vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja keskkonnasäästlikult.		*	*	*	*	*		ET (VV, E)

Legend

* - teostamise aasta mäрге

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaeelarvest

(T) - teostajaks tootjavastutusorganisatsioonid

(TO) - teostajaks taaskasutusorganisatsioon

(JV) - teostajaks konkursi korras valitud jäätmevedaja

(M) – teostajaks maaomanikud

(E) – teostajaks ettevõtjad

(NO) – Naaber omavalitsused

JVT - finantseerimine jäätmeveo teenustasust

F - finantseerimine keskkonnafondidest projektipõhiselt

ET - ettevõtete erakapitali investeering

KIK - SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

MO - finantseerijaks maaomanikud

RE – Finantsvahendid riigieelarvest

NVE – Naaber omavalitsuste eelarved

Kokkuvõte

Aseri valla jäätmekava 2008 – 2013 koostamisel koostati ülevaade valla sotsiaalmajanduslikust olukorrast ja valla jäätmemajandusest ning analüüsiti jäätmemajanduse hetkeolukorda. Sellest lähtuvalt toodi välja valla jäätmemajanduses olevad probleemid, püstitati eesmärgid jäätmemajanduse arendamiseks 2013. aastani ja koostati tegevuskava püstitatud eesmärkide täitmiseks.

Aseri valla jäätmekava 2008-2013 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel sisseviidud jäätmekäitlusalaste muudatustega, eeskätt Riigi jäätmekavast 2008-2013 ja jäätmeseadusest ning pakendiseadusest lähtuvalt.

Aseri vallas tekkivad olmejäätmed ladestatakse hetkel Uikala prügilasse. Olulisemad jäätmemajanduse probleemid Aseri vallas on järgmised:

- liigiti kogutud jäätmete üleandmisvõimalusi on vähe;
- paljudel majapidamistel pole jäätmeveo lepingut;
- elanikkonna keskkonnateadlikkus on madal;
- keskkonnajärelevalve on puudulik.

Aseri valla jäätmemajanduse arendamisel on üldisteks eesmärkideks:

- vältida jäätmeteket, kus võimalik;
- vähendada tekkivaid jäätmekoguseid ja nende ohtlikkust;
- jäätmeid võimalikult suures ulatuses taaskasutada;
- ladestada jäätmed keskkonda ohtu seadmata.

Olulisemateks tegevussuundadeks jäätmemajanduse arendamisel Aseri vallas on:

1. korraldatud jäätmeveo rakendamine;
2. prügilasse ladestatavate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
3. elanike keskkonnateadlikkuse suurendamine;
4. liigiti kogutud jäätmete üleandmisvõimaluste tagamine;
5. keskkonnajärelevalve parem korraldamine;
6. koostöö teiste omavalitsustega.

Jäätmekavas toodud tegevuste elluviimine aitab korrastada jäätmemajandust Aseri vallas. Saadakse parem ülevaade jäätmekäitlusest, laiendatakse sorteeritud jäätmete üleandmisvõimalusi ja parandatakse inimeste suhtumist ning suurendatakse nende teadmisi jäätmetega ümberkäimisest. See kõik aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat

negatiivset keskkonnamõju. Jäätmekava rakendamine on oluline, et säilitada Aseri vallas meeldiv elukeskkond ja tagada säästev areng.

Kasutatud kirjandus

1. Riigi jäätmekava 2008-2013, Keskkonnaministeerium 2008
2. Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030
3. Eesti Keskkonnategevuskava aastateks 2007-2013
4. Jäätmeseadus. RT I 2004, 9, 52
5. Keskkonnajärelevalve seadus. RT I 2001, 56, 337
6. Pakendiseadus. RT I 2004, 41, 278
7. Jäätmekava koostamise juhend 2003. Tallinn: SA REC Estonia.
8. Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi rakendamine Eestis 2003. Tallinn: SEI-Tallinn.
9. ASERI VALLA ARENGUKAVA 2008-1015, KINNITATUD Aseri Vallavolikogu 26.veebruari 2008 määrusega nr 47
10. ASERI VALLA JÄÄTMEHOOLDUSEESKIRI, KINNITATUD Aseri Vallavolikogu 28. mai 2008 määrusega nr 41
11. ASERI VALLA HEAKORRA EESKIRI, KINNITATUD Aseri Vallavolikogu 17.oktoobri 2002 määrusega nr 49
12. ASERI VALLA EHTUSMÄÄRUS KINNITATUD Aseri Vallavolikogu 30.aprilli 2003 määrusega nr 9